

ISKOLA VERZIÓ

**EMBERI JOGI
DOKUMENTUMFILMEK
DIÁKOK SZÁMÁRA**

SEGÉDANYAG
TANÁROKNAK A FILMEK
FELDOLGOZÁSÁHOZ

*Ingyenes filmprogram,
ami árnyalt és kritikus
gondolkodásra készítet*

TARTALOM

#JÓTTENNI 07

Loeke de Waal & Steffi Posthumus, Hollandia, 2016, 59 perc

A MI ISKOLÁNK 15

Mona Nicoara & Miruna Coca-Cozma, Svájc & USA, 2011, 95 perc

PUNK SZINDRÓMA 25

Jukka Kärkäinen, Finnország, 2012, 58 perc

SONITA 33

Rokhsareh Ghaem Maghami, Svájc & Németország & Irán, 2015, 91 perc

THULE TUVALU 41

Matthias von Gunten, Svájc & Tuvalu & Grönland, 2014, 96 perc

TITITÁ 49

Almási Tamás, Magyarország, 2015, 90 perc

VÁRAKOZÁS 57

Emil Langballe, Dánia, 2016, 58 perc

A DIÁK VERZIÓ HÁZHÓZ JÖN

A Verzió már a legelső, 2004-es filmfesztivál óta elkötelezett a dokumentumfilmek oktatásban való felhasználása mellett. Hiszünk abban, hogy a bemutatott filmek hatékony eszközei a nyomasztó társadalmi problémákról való párbeszédnek. A kifejezetten középiskolás diákok számára létrehozott program célja kettős: érzékenyíteni a fiatalokat a globális érvényű emberi jogi ügyek iránt valamint gyakorlati lehetőséget biztosítani számukra a mozgóképek elemzéséhez és értelmezéséhez. A filmvetítés és az azt követő beszélgetés fejleszti a diákok érvelési technikáját és szélesíti a vizuális kultúra, elsősorban a dokumentumfilm-műfaj terén szerzett ismereteiket. Az Iskola Verzió egyedi programja egész évben ingyenesen elérhető az ország bármely pontján.

Az elmúlt 14 évben több, mint 7000 középiskolást láttunk vendégül a Verzió Nemzetközi Emberi Jogi Dokumentumfilm Fesztivál ingyenes délelőtti vetítésein, akik elhivatott tanáraikkal együtt fontos szereplőivé váltak a fesztiválnak. A diákok és tanárok visszajelzései és igényei sarkalltak minket arra, hogy kibővítsük a programot és ne csupán az évente megrendezésre kerülő fesztivál néhány napja álljon rendelkezésre a filmvetítések és beszélgetések számára. Új, ambiciózus programba kezdtünk, amelynek keretében egész évben biztosítjuk a lehetőséget vetítések és eszmecserek megszervezésére. A fesztiválon és iskolai tesztvetítések során szerzett tapasztalatokra építve alakítottuk ki a jelenlegi kínálatot: 7 kiváló dokumentumfilmet teszünk ingyenesen elérhetővé az ország bármelyik középiskolája számára. A program részeként állítottuk össze ezt a brossúrát, amelynek segítségével a vetítést követően a tanárok és diákok strukturált beszélgetést folytathatnak, a lehető legjobban kiaknázva az alkalmat, hogy együtt gondolkodnak a filmek által felvetett problémákról.

Az Iskola Verzió filmjei változatos témákat érintenek, úgy mint a klímaváltozás, fogyasztással élés, menekültek Európában, nők és gyermekek jogai, az önkéntesmunka közösségre gyakorolt hatása, oktatás és társadalmi beilleszkedés. Bízunk benne, hogy a mozgóképek és a kezükben tartott (nyomtatásban és letölthető PDF-ként is elérhető) segédanyag minél többek számára lesz hasznos és kreatív kiegészítő eszköz az oktatásban. Köszönjük a Verzió Film Alapítvány számára érkezett adó 1%-os felajánlásokat, melyek nélkül nem valósulhatott volna meg ez a program. A Verzió csapata nevében jó filmezést és izgalmas eszmecsere-t kívánok Önöknek/Neknek!

Oksana Sarkisova

Fesztiváligazgató

Verzió Nemzetközi Emberi Jogi Dokumentumfilm Fesztivál

BEVEZETŐ

A dokumentumfilmek különleges és gazdag anyagot kínálnak, mely több szempontból is kiválóan alkalmazható az oktatásban. Történeteik távoli tájakra viszik el a nézőt, megmutatják a kultúrák sokszínűségét, vagy éppen olyan problémákra irányítják a figyelmet, melyek a közvetlen közelünkben várnak megoldásra. Segítségükkel egyszerre nevelhetjük a diákokat elemző és kritikus gondolkodásmódra és tehetjük őket érzékennyé szűkebb és tágabb környezetük problémái iránt. Ezeknek a mozgóképeknek a felhasználásával történelmi, társadalomismereti, etikai, vagy akár ökológiai kérdéseket járhatunk körbe, de érinthetjük az audiovizuális tartalmak létrehozásának kérdéseit is. A filmforma gazdag változatossága – a hosszú időn át tartó, követéses dokumentumfilmekről a különböző kreatív megoldásokig – ráébresztheti a diákokat, hogy milyen izgalmas és sok lehetőséget rejtő műfajról van szó, ezzel együtt pedig felhívhatja a figyelmet a valóság és fikció viszonyának problémáira.

Az Iskola Verzió programjának keretében most hét filmhez nyújtunk segédanyagot, melynek felhasználásával a 14-18 éves korosztály számára szervezhető a filmekhez kapcsolódó beszélgetés. Az anyagok olyan sorvezetőként szolgálnak, melyet a moderátor a csoport igényeinek és az oktatási célnak megfelelően szabadon alakíthat. A beszélgetés vezetője ideális esetben kérdésekkel terelgetve éri el, hogy a diákok rájöjjenek a saját értelmezésükre és indirekt módon vezeti rá őket a válaszokra. Megengedi, hogy a tanulók vitázzanak, de ha úgy ítéli meg, hogy a társalgás parttalanná válik, kész megnyugtató lezárásra. A kérdések első körben a diákok filmből nyert friss élményére és ismeretére irányulnak, majd teret adnak a témáról már meglévő tudásnak és a személyes véleményeknek. Sokat segít, ha a moderátor a kérdéskörök végén néhány mondattal összefoglalja az elhangzottakat és pontosítja a megállapításokat. Mivel néhány film érzékeny, olykor a tanulók közvetlen környezetében is megtapasztalható társadalmi problémákat érint, különösen figyelni kell a feldolgozás során felbukkanó előítéletekre és sztereotípiákra. Ilyenkor fontos jelezni a diákok felé, hogy milyen gondolatmenet vezette őket erre a vágányra és milyen ellentmondásokat rejtene az előítéletek. A vázlatok értelmezéséhez érdemes a filmet otthon, még a közös vetítés előtt megnézni és átgondolni a saját csoportra vonatkozóan. Amennyiben szükséges, a program vezetője külön is tájékozódhat az érinteni kívánt témákról, melyhez használhatja a segédanyagok végén ajánlott egyéb forrásokat. A teljes kiadvány PDF formátumban letölthető a verzio.org-on, mely változatban a színessel kiemelt internetes forrásokhoz kattintható hiperlinkek vezetnek.

Barkóczy Janka, Szirony Szabolcs

HOGYAN TUDNAK A VETÍTÉSEKRE JELENTKEZNI?

A program ingyenes az ország bármelyik középiskolája számára, az alábbi filmek pedig filmklubok számára is elérhetők: A mi iskolánk, A punk-szindróma, Sonita, Thule Tuvalu, Títitá.

A programra a **verzio.org** oldalon keresztül tudnak regisztrálni

- az Iskola Verzió menüpont alatt elérhető online **Jelentkezési lap** kitöltésével
- valamint az aláírt **Felhasználási szerződés** beküldésével az info@verzio.org címre vagy pedig postán a levelezési címünkre (Budapest 1051, Arany János utca 32.).

A jelentkezést mindkét dokumentum beérkezését követő 5 munkanapon belül visszaigazoljuk.

A Jelentkezési lapon kifejezhetik szándékukat **Verzió-moderátor** meghívására, amely esetben törekedni fogunk arra, hogy biztosítsuk egy gyakorlott, szakértő kollégánk részvételét a beszélgetésen.

Miután a program lezajlott, kérjük, töltsék ki a szintén a honlapról elérhető rövid **Beszámoló lapot** a tapasztalataikról.

Várjuk jelentkezésüket a vetítésekre, véleményüket, javaslatokat, kérdéseiket a projekttel, illetve a filmekkel kapcsolatban. Jó filmnézést és izgalmas beszélgetéseket kíván a Verzió csapata!

#JÓTTENNI

rendezte: **Loeke de Waal & Steffi Posthumus**

Hollandia, 2016, 59 perc

holland és angol nyelven, magyar felirattal

SZINOPSZIS

Facebook, Instagram, Tinder, Pinterest: az önkéntes-turizmus ("voluntourism") a közösségi médiában mindenhol ott van. Nem meglepő: ez a tökéletes felület arra, hogy megmutassuk a kalandos, humanitárius, világljáró oldalunkat, ami reagál a gazdagabb társadalmakban élő emberek vágyaira, hogy jót tegyenek. A 21 éves holland Mitchell is erre vágyott. Azért, hogy fejlődjön és változtasson, befizet egy utazásra, és önkéntesnek megy Fokvárosba, Dél-Afrikába. Amikor megérkezik, rádöbben, hogy drasztikusan változtatnia kell az elvárásain, mert a projekt nem éppen az, amire számított. Követjük Mitchell-t a globális állampolgárság, a kaland és a célok keresésében. A közösségi médiában mindenki az élmények legjobb oldalát posztolja, de milyenek ezek valójában?

MIÉRT ÉRDEMES MEGNÉZNI A FILMET?

A film főszereplői olyan európai fiatalok, akik saját elhatározásukból néhány hétig önkéntes munkát vállalnak Afrikában. A 21 éves holland Mitchell útját követjük az indulástól az önkéntes program lezárásáig és a hazatéréséig. A mozgókép bemutatja az önkéntesek találkozását egy számukra idegen kultúrával és azokat a kihívásokat, melyek az új környezetben várnak rájuk. A filmben a fiatalok interjúkban reflektálnak arra, ami velük történik, így megismerhetjük kételyeiket, élményeiket és véleményüket. A nézők képet kaphatnak arról, hogy milyen feladatokat vállalhat egy önkéntes, milyen impulzusok érik, egyúttal milyen árnyoldalai vannak az ilyen programoknak. Megismerkedhetünk a „voluntourism” mostanában divatos fogalmával, azaz a turisztikai célú utazás és a segítő tevékenység élményszerű összekapcsolásával. A film feldolgozásakor beszélhetünk a diákokkal az önkéntesség lényegéről, felhívhatjuk rá a figyelmet, hogy milyen sokat jelenthet a rászorulóknak a szakszerűen megszervezett és átgondolt önkéntes munka. A látottak sokat segíthetnek a szociális problémák iránti érzékenyítésben, aktivizálhatják a diákokat és mintát adhatnak ahhoz, hogy az önkéntességet pozitívan, egyfajta kalandként éljék meg.

A film alkotói igyekeznek semlegesek maradni a témában, de az önkéntesek tevékenységével kapcsolatban sokféle véleményt bemutatnak. A fiatalok mellett megszólaltatják a helyi lakosokat és az Európában maradt családot is, hogy minél több szempontot megismerhessünk, és a program árnyoldalairól is összetett képet kapjunk. A dokumentumfilm szerkesztésmód kapcsán beszélhetünk az objektivitás és semlegesség fogalmairól és arról, hogyan lehet érveket és ellenérveket kulturált formában ütköztetni.

Az Önkéntesek Nemzetközi Napja minden évben december 5-én van, ezért a vetítést érdemes esetleg erre az időre szervezni.

KULCSSZAVAK

önkéntesség

voluntourism

szegénység

Afrika és Európa viszonya

gyarmatosítás

egyenlőtlenség

utazás

közösségi média

munkatapasztalat

JAVASOLT FELDOLGOZÁSI IDŐ

45 perc

A FILM FELDOLGOZÁSÁNAK MENETE

FELVEZETÉS (5 PERC)

Érdeemes az elemzést a filmben bemutatott helyzet értelmezésével kezdeni. Mivel Magyarországon az itt látotthoz hasonló programok kevésbé ismertek és népszerűek, mint Nyugat-Európában, fontos, hogy a diákok először megértsék, miről is van szó. Ezt követően rátérhetünk az önkéntesség szerepének megvitatására, melyet már a saját környezethez és egyéb konkrét példákhoz is köthetünk. Végül érdemes kitérni a dokumentumfilm készítésének klasszikus követelményeire, az objektivitásra és semlegességre, és arra, hogy milyen mozgóképes eszközöket alkalmaznak ezek érdekében az alkotók.

MILYEN HELYZETET MUTAT BE A FILM?

Mit tudunk meg Mitchellről a film elején? *(21 éves, jó anyagi körülmények között él egy holland kisvárosban, éppen megszerezte az alapszakos diplomáját stb.)*

Miért dönt úgy, hogy bekapcsolódik egy önkéntes programba?

Miről szól az önkéntes program?

Milyen szolgáltatásokat kínál az önkéntes program szervezője Mitchellnek a befizetett összegért? *(az utazás megszervezése, szállás, étkezés, biztonság, kirándulások stb.)*

Mit vár Mitchell családja az önkéntes programtól?

A diákok életkorának és érdeklődésének megfelelően előre válasszunk ki néhány fontosabb szempontot, amit közösen feldolgozunk a következő 45 percben. Az óra célja elsősorban az érzékenyítés, de ez az alkalom ideális lehet akár egy önkéntes programon való részvétel előkészítő foglalkozásának.

A felvezetést a fentiek mellett kezdetjük az önkéntességgel kapcsolatos orientációs kérdésekkel is. Itt a diákok megoszthatják a többiekkel a filmtől független tapasztalataikat, elképzeléseiket, melyeket majd a film kapcsán konkrét összefüggésekbe helyezhetünk. A kérdések a tenni akarással kapcsolatos saját motivációkra vonatkoznak, melyek segítenek abban, hogy a csapat a témára hangolódjon.

AZ ÖNKÉNTES MUNKÁRÓL

Kit foglalkoztat az önkéntesség gondolata közületek? Hol önkénteskednétek szívesen?

Tudtok olyan konkrét helyeket, ahol dolgoznak önkéntesek? *(pl. Bátor Tábor)*

Milyen típusú önkéntes munkák léteznek? Hogyan lehetne ezeket csoportosítani?
(pl. gyerekekkel való munka, állatokkal való munka, segítségnyújtás fogyatékkal élőknek, szakmai önkéntes munka, környezetvédelem, faültetés, szemétszedés)

Milyen tulajdonságok kellenek ahhoz, hogy jó munkát végezzünk ezekben a feladatkörökben?

Milyen előnyökkel jár az önkéntes munka?

Fontos-e, hogy legyen valamilyen előnye az önkéntes számára?

Milyen tapasztalatokhoz juthatnak az önkéntesek?

Hol hasznosíthatják ezeket a tapasztalatokat később?

FELDOLGOZÁS (35 PERC)

Melyik afrikai országban játszódik a film nagyobbik része?

Milyen konkrét feladataik vannak itt az önkénteseknek?

Hogyan jellemeznéd a filmben látható kisgyerekek életkörülményeit?

Mi történhet a filmben látható kisgyerekek többségével mire annyi időssek lesznek, mint Mitchell? *(nem kapnak megfelelő oktatást, munkanélküliek lesznek stb.)*

GONDOLKODJ KRITIKUSAN

Mi az önkéntesek véleménye a programról a film elején és a végén?

Milyen egyéb élményeket szereznek az önkéntes munkán túl? *(különleges helyekre kirándulnak, megismernek egy másik kultúrát, új barátságokat kötnek stb.)*

Mit jelenthet az „önkéntes turizmus” vagy „voluntourism”?

Miért éppen Afrikát választják ezek az önkéntesek?

(gyermeki gyarmati kapcsolatok, a nyugati világ lelkiismeret-furdalása a gyarmatok miatt, egzotikum, jól mutat az önéletrajzban és/vagy a közösségi médiában, kaland utáni vágy stb.)

Milyen kategóriákba osztja az önkéntes program vezetője a jelentkezőket?

Melyikbe tartozhat Mitchell? Szerinted van értelme ezeknek a kategóriáknak?

Hogyan mutatják be magukat az önkéntesek a kívüllágnak?

(fényképek, posztok a közösségi médiában stb.)

Hogyan változik Mitchell jelleme és világnézete a program végére?

(türelmesebb és megértőbb lesz, megtanulja helyén kezelni a problémák nagyságát, megtanul bánni a gyerekekkel, elfogadja, hogy nem mindig az történik, amit ő akar stb.)

A témát egy lazább kérdéssorral köthetjük személyesebb élményekhez is, így megismerhetjük a diákok önkénteskedéssel kapcsolatos saját élményeit és véleményét.

SAJÁT VÉLEMÉNYEK

Ismersz olyat, aki szokott önkénteskedni? Esetleg te önkénteskedtél már valaha?

Szavazzatok! Magyarországon vagy egy távoli földrészen önkénteskednétek szívesebben? Miért? *(ennél a kérdésnél próbáljuk meg őszintén, ítélkezés nélkül feltárni a diákok motivációit)*

Elmennél egy hasonló programra, mint amit a filmben láttál?

Mit csinálnál a legszívesebben önkéntesként?

Tudsz olyan feladatot a közvetlen környezetben/településeden/iskoládban, ami önkéntesek segítségével könnyen elvégezhető lenne?

MILYEN A JÓ ÖNKÉNTES PROGRAM?

Milyen kritikát fogalmaznak meg az önkéntes programmal szemben

- a helyi egyetemisták,
- a szomszédos napköziben dolgozó óvónő,
- a résztvevő önkéntesek?

Mi jellemzi Sarah napközijét és azt a napközit, amit a helyi óvónő vezet?

Te melyikbe íratnád be a gyerekedet, ha választhatnál? Miért?

A kulturális különbségek segítik vagy nehezítik a munkát?

Miért kell kerítéssel védeni az önkénteseket a rászorulóktól? *(veszély a gettóban, lehetséges érzelmi sokk, kontrollált segítségnyújtás, ami kizárja a véletlen helyzetekben előálló ellenőrizhetetlen és veszélyes helyzeteket stb.)*

Valódi segítség-e, amit az önkéntesek nyújtanak? Mi kell az igazi segítséghez? *(huzamosabb ottlét, az igények alaposabb felmérése, valódi kapcsolat a helyiakkal stb.)*

Mi az, ami tényleg segítséget jelent és mi okoz károkat?

Te hogyan szerveznéd meg a filmben látható önkéntes programot, hogy még hatékonyabb legyen?

Ezen a ponton vita alakulhat ki a diákok között. Próbáljuk meg a vitát fókuszálni, amiben segíthet, ha gyakran visszatérünk a film konkrét példáihoz.

A beszélgetést színesíthetjük Afrikára, esetleg Afrika és Európa kapcsolatára vonatkozó információkkal. Amennyiben a diákok történelmi tanulmányaikban már eljutottak a gyarmatosítás témájáig, beszélhetünk arról, hogy általában mit jelent az európai ember jelenléte a kontinensen, annak pozitív és negatív hatásaival.

DOKUMENTUMFILMES SZEMPONTOK

ALAPJÁN TÖRTÉNŐ ELEMZÉS

A film alkotói a dokumentumfilm klasszikus szabályai szerint végig kívülállóak maradnak, nem vesznek részt aktívan az eseményekben, csak dokumentálják, amit látnak. Céljuk, hogy minél több nézőpontot bemutassanak és így érzékeltessék a téma bonyolultságát. Ez segíti őket abban, hogy pártatlanok legyenek, egyik szereplő mellett se köteleződjenek el és megadják a szabadságot a nézőnek, hogy önálló álláspontot alkosson a problémáról.

HOGYAN KÉSZÜLT A FILM?

Ki a narrátor? *(nem tudunk meg róla semmit, azon kívül, hogy nő, amit a hangjából hallunk; nem kapcsolódik aktívan a történetbe, végig kívülálló marad)*

Mi az ő véleménye a témáról? *(nem tudjuk meg a véleményét, csak átkötő, magyarázó szövegeket mond, próbál objektív maradni)*

Hogyan lehetett jelen a forgatás során a rendező?

Melyik szereplők kerülnek interjúszituációba a filmben? *(önkéntesek, a család, az önkéntes program vezetője, helyi lakosok stb.)*

Kik nem kerülnek interjúszituációba? *(a gyerekek)*

Hányan nyilatkoznak pozitívan és hányan nyilatkoznak negatívan az önkéntes programról? Hogyan oszlanak el a negatív és pozitív interjúk a filmben?

Összességében hogyan ítéli meg az önkéntes programot a film?

Miért nehéz ezt eldönteni?

Mit fejeznek ki a közösségi média megoldásaira hasonlító szövegdobozok és hanghatások? Miért fontos, hogy modern és trendi hangulata legyen a filmnek?

Mi segít még ebben? *(pl. surfrock dallamok, főcímmzene)*

Mi lehet a célja egy ilyen filmnek? *(megmutatja, hogy bizonyos helyzetek milyen összetettek és mennyi nézőpont lehet egyszerre egymásnak ellentmondó, mégis érvényes)*

Melyik televíziós műfajjal rokon ez a megközelítés? *(a nézők tájékoztatását célzó információs műsorok, háttérműsorok)*

LEZÁRÁS (5 PERC)

Foglaljuk össze a beszélgetés tanulságait és hangsúlyozzuk, hogy az önkéntes munka fontos és jó dolog, amivel sokat segíthetünk másoknak, de lényeges lehet, hogy szakértők segítségével találjuk meg a segítő tevékenység legjobb módját.

Szerinted mi történt a forgatás óta a szereplőkkel?

Összességében pozitív vagy negatív élmény volt az önkéntesség Mitchell számára?

Miért fontos, hogy léteznek a filmben látotthoz hasonló önkéntes programok?

TOVÁBBI OLVASMÁNYOK

Czike Klára: Önkéntesség, jótékonyság, társadalmi integráció.

Önkéntes Központ Alapítvány: Budapest, 2006.

Perpék Éva: [Önkéntesség és közösségfejlesztés](#), PHD értekezés.

Budapesti Corvinus Egyetem, Szociológia és Társadalompolitika Intézet, 2011.

Önkéntes munka a harmadik világban. [Mohaonline.hu](#).

Takács Gabriella: [Magyar közgazdász Afrikában – ezt adja az önkéntes munka](#). [Karrier.hu](#).

[Önkéntes.hu](#)

European Volunteer Centre. [Europeanvolunteercentre.org](#)

Európai Önkéntes Szolgálat (European Voluntary Service – EVS).

[Europeanvoluntaryservice.org](#)

A MI ISKOLÁNK

rendezte: **Mona Nicoara & Miruna Coca-Cozma**

Svájc & USA, 2011, 95 perc

román nyelven, magyar felirattal

SZINOPSZIS

Meggátolható-e pénzzel a romák hátrányos iskolai megkülönböztetése? Egy észak-romániai város négy éve: generációs előítéletek, elszalasztott lehetőségek és a csupa jó szándékkal kikövezett utak felderítése a terepen. A film három roma gyerek sorsát követi egy erdélyi kisvárosban, akik bekerültek az iskolai szegregáció felszámolását célul kitűző programba. 2006-ban Alin, Benjamin és Dana a jobb oktatás és az új barátságok reményében a városi iskolában folytatják a tanulást, de kedvüket szegik az alacsony elvárások és az elszigetelődés. A négy éven át forgatott bensőséges portréfilm közelről láttatja a gyerekek világát és megtörhetetlen szellemét, amelyet időről időre próbára tesz az előítélet és a közöny. Személyes történetük olyan általános kérdésekre világít rá, mint a közoktatás intézményesült rasszizmusa és a kilátástalan szegénység. A felkavaró finálé azzal szembesíti a nézőt, hogy a roma gyerekek küzdelmei az égbekiáltó emberi jogszértések fehér könyvében érnek véget. A mi iskolánk lebilincselő, felháborító és keserűes történet hagyományról és haladásról.

MIÉRT ÉRDEMES MEGNÉZNI A FILMET?

A film főszereplői gyerekek, akikkel a diákok könnyen azonosulnak. Az itt felvetett problémák nagyrészt a gyerekek által, gyereknyelven vannak megfogalmazva, ami fiatalabb nézők számára is könnyen érthetővé teszi a látottakat. A történet fontos társadalmi kérdéseket jár körbe, melyek átgondolása alapvető ahhoz, hogy a fiatalok tájékozottak legyenek és felelősségteljes döntéseket hozhassanak. A film feldolgozása során lehetővé válik, hogy olyan összetett fogalmakat ismertessünk meg a tanulókkal, mint a szegregáció, az integráció vagy éppen az esélyegyenlőség. A mi iskolánk kiváló kiindulópontot kínál ahhoz, hogy az Európai Unió működéséről beszéljünk, és elhelyezzük magunkat, valamint a számunkra otthont adó térséget Európában.

A filmnek az általános emberi jogi felvetések mellett más érdekes vonatkozásai is vannak. Bemutatja a roma kultúra egyes elemeit, kérdéseket vet fel a hagyományos és modern családdal kapcsolatban és vizsgálja a férfi és női szerepek változását.

A hosszú időn át készített, ún. követéses dokumentumfilm egy különleges, nagy türelmet igénylő műfaj. Az anyag alapos elemzése nyomán kiderül, hogy az ilyen mozgóképek készítése milyen kihívásokat tartogat az alkotók számára. A követéses dokumentumfilm módszertanáról, értelméről és a követéses technikával feldolgozható témákról a beszélgetés során érdemes külön is szót ejteni.

KULCSSZAVAK

szegregáció integráció esélyegyenlőség

Európai Unió projekt iskolák oktatás

szegénység társadalmi különbségek hétköznapi rasszizmus

családmodell férfi és női szerepek roma kultúra

JAVASOLT FELDOLGOZÁSI IDŐ

45 perc

A FILM FELDOLGOZÁSÁNAK MENETE

FELVEZETÉS (5 PERC)

Érdeemes a film elemzését a szereplők megismerésével kezdeni. A diákok a gyermek-főszereplők jellemzésével közelebb kerülnek hozzájuk, egyénítik őket. Kiderül, hogy mindhárom karakter önálló személyiség, mindhármuknak saját igényeik vannak. Ez a gondolat jó kiindulási pont ahhoz, hogy elinduljunk a film által felvetett bonyolultabb problémák felé és lehetővé teszi, hogy a történetet közösen értelmezzük.

KIK A FILM FŐSZEREPLŐI?

Milyennek ismerted meg Alint?

Alin a legfiatalabb főszereplő a gyerekek közül. Okos, de öntörvényű kisfiú, aki olykor nem engedelmeskedik a tanároknak. Amikor nem érzi jól magát az iskolában, elszökik onnan. Nem mindig tartja be a szabályokat, megesik például, hogy lop az osztálytársaitól, mert éhes. Könnyen barátkozik, szeret focizni.

Milyennek ismerted meg Benit?

12 évesen találkozunk először Benivel, akiről az új iskolában kiderül, hogy alig tud írni. Tanulási nehézségeit a tanárok nehezen tudják kezelni, az osztályban a hátsó sorba ültetik, ahol még jobban lemarad. Beni szülei nagyon bíznak a fiúban, akitől azt remélik, hogy a tanulás révén kiemelkedik majd a szegénységből. Beni végül egy speciális iskolába kerül, ahonnan nem mehet rendőri pályára, ahogy azt korábban szeretne volna. Az álma, hogy megtanuljon vezetni és legyen egy autója.

Milyennek ismerted meg Danát?

Dana a legidősebb a gyerekek között, a film elején már 16 éves. Nagyon szorgalmas és okos lány, aki kifejezetten szeret tanulni. Iskola után a papnál dolgozik, ahol mindenféle házimunkát végez. Dana nem fejezi be az iskolát, mert férjhez megy, ezt a döntését később megbánja.

A szereplők bemutatása után próbáljuk meg közösen elmondani a film történetét. Vegyük észre, hogy három szereplő ugyanannak az eseménysornak a részese. Ez az eseménysor mindhármuk életét különbözőképpen befolyásolja.

A diákok életkorának és felkészültségének megfelelően előre válasszunk ki néhány fontosabb szempontot, amit közösen feldolgozunk a következő 35 percben. Az óra céljától függően lehetőségünk van bonyolultabb fogalmak bevezetésére (szegregáció, integráció, Európai Unió, korrupció stb.) vagy kevésbé definiáló, inkább etikai szempontú elemzésre.

Mindenképp érdemes kitérni a dokumentumfilm készítésének sajátosságaira is, az alapsabb elemzésen keresztül megismertethetjük és megszerettethetjük ezt a műfajt.

FELDOLGOZÁS (35 PERC)

Melyik országban játszódik a film? Játsszódhatna Magyarországon is?

Jellemezd a gyerekek lakóhelyét! Milyen körülmények között élnek itt az emberek?

Honnan tudod, hogy nagyon szegények? *(épületek állapota, öltözékek, vízhiány stb.)*

Hasonlítsd össze a városi iskolát és az új iskolát!

Melyikbe szeretnének járni a gyerekek? Miért?

A feldolgozás első néhány perce arról szól, hogy a diákok tudatosítsák azokat a vizuális és narrációs elemeket, melyek alapján a filmben bemutatott személyekről benyomásaik alakulnak ki. Kiderül, hogy a filmes eszközök segítségével hogyan határozható meg a társadalmi helyzet és mit tudunk meg a környezetről. Ezek feltérképezése fontos ahhoz, hogy magáról a társadalmi problémáról később pontosan beszélhessünk.

SZEGREGÁCIÓ ÉS INTEGRÁCIÓ

Mik a városi iskola előnyei és hátrányai?

Mik az új iskola előnyei és hátrányai?

Te melyikbe íratnád be a gyerekedet, ha választhatnál? Miért?

Hogyan támogatja az Európai Unió az iskolát? Mik a támogatás feltételei?

(Esetleg ki lehet térni erre is: Mit tudsz az Európai Unióról? Tudsz-e a környezetedből olyan kezdeményezést, amit az Európai Unió támogat?)

A helyzet megismerése után rátérhetünk a mélyebb elemzésre és az új fogalmak bevezetésére. A megbeszélés során fontos, hogy a diákok életkorának megfelelő, számukra érthető kifejezéseket használjunk, amennyiben bizonytalanságot érzünk, ne sajnáljuk az időt arra, hogy egy-egy fogalmat alaposabban átbeszéljünk.

GONDOLKODJ KRITIKUSAN

Miért döntenek úgy a tanárok, hogy a frissen érkezett roma gyerekeket a többiekől elkülönítve oktatják? *(Idősebb diákoknál itt be lehet vezetni a „szegregáció”, annak ellentétéként pedig az „integráció” fogalmát)*

Működik ez a megoldás?

Szerinted jó döntést hozott az iskola vezetése, amikor külön osztályba sorolta a diákokat? *(igazgató és tanárok véleménye az integrációról)*

Miért épül ilyen lassan a falusi iskola? Ha az EU az integrációt támogatja, miért építenek olyan iskolát EU pénzből, amibe csak roma gyerekek járnak majd?

(polgármester szerepe, tudatos szegregáció, korrupció gyanúja)

Szerinted jó döntést hoztak, amikor a diákokat a „speciális iskolába” helyezték át?

Te hogyan oldottad volna meg a helyzetet?

Amennyiben hevesebb vita alakulna ki a diákok között, próbáljuk meg a vitát fókuszálni, amiben segíthet, ha gyakran visszatérünk a film konkrét példáihoz.

SAJÁT VÉLEMÉNYEK

A vitában emellett a következő általános kérdéseket érinthetjük:

Miért vannak lemaradva a filmekben bemutatott gyerekek a tanulásban?

(szegénység, korlátozott hozzáférés az eszközökhöz és a tananyagokhoz, korábbi rossz oktatási körülmények stb.)

Tudsz még olyan a csoportokat mondani, akik gyakran hátrányos megkülönböztetésben részesülnek napjainkban? (fogyatékkal élők, más etnikai csoportok, vallási kisebbségek stb.)

Te tapasztaltál már hasonlót valaha?

Mit tehetünk a megkülönböztetés ellen?

A kérdéskör végére érve hangsúlyozzuk, hogy a diákok az életkörülményeik miatt nem teljesítenek olyan jól, mint a társaik, nem pedig a származásuk miatt vagy azért, mert rosszabb képességűek. A téma kulcsfogalma az esélyegyenlőség. Felsőbb éves diákoknál magát a szót is be lehet vezetni, kisebbeknél körülírással jussunk el eddig.

MILYEN A JÓ ISKOLA?

Képzeld el, hogy milyen lenne egy ideális iskola! Milyen lenne ennek az iskolának az épülete? Hogyan zajlana itt az oktatás?

Ez a kérdéssor lazább, enyhíti a korábban tárgyalt témák feszültségét. A feldolgozás bármelyik pontján rátérhetünk, ha úgy érezzük, hogy szükség van a téma komolyságának oldására. Adott esetben a feldolgozást lezáró témának is ideális. Próbáljuk meg elérni, hogy a diákok bátran fogalmazzák meg véleményüket és használják a fantáziájukat. Az sem gond, ha kritikai észrevételeket tesznek saját iskolájukra, próbáljuk ezeket a megjegyzéseket ötletadó, építő kritikává fejleszteni.

VÁLTOZÓ TÁRSADALMI SZEREPEK

A film Dana esetén keresztül a tradicionális és modern családi szerepek közötti feszültségre is kitér. Érdeemes ezt alaposabban is megvizsgálni és kulturális adalékokkal kiegészíteni.

NEMI SZEREPEK ÉS ELVÁRÁSOK

Miért hagyja ott Dana az iskolát?

Szerinted jól döntött?

Ő hogyan értékeli a döntését később?

Milyen véleményen vannak Dana szülei?

(„nagy szegény lenne”, ha a lány feleségként iskolába járna - vajon miért mondják ezt?)

Milyen a fiúk és a lányok helyzete a filmben látható közösségben?

Mi volt a nők és a férfiak szerepe régen a családokban?

Hogyan változtak meg ezek a szerepek az elmúlt évtizedekben? Mi a véleményed erről?

Tudsz más területeket is mondani, ahol gyakran különböző megítélés alá esnek a nők és a férfiak?

A beszélgetést színesíthetjük a roma közösségre vonatkozó érdekes információkkal – romák száma Magyarországon, a családi kötelek fontossága, roma kultúra (öltözék, hagyományok stb.) Fontos azonban, hogy a problémát ne tekintsük csak a romákra jellemzőnek. Hangsúlyozzuk, hogy a nők és férfiak megítélése más területeken is különböző lehet, a nők sok szempontból hátrányban vannak, egyenlőtlen esélyekkel indulnak (pl. nők alacsony száma a magyar parlamentben, felsőbb éves diákokkal kitérhetünk az „üvegplafon” jelenségére is).

DOKUMENTUMFILMES SZEMPONTOK ALAPJÁN TÖRTÉNŐ ELEMZÉS

A *mi iskolánk* viszonylag hosszú, 4 éves időtávot átfogó dokumentumfilm. A módszert, mellyel készült, „követéses” filmkészítésnek nevezzük. Ilyenkor az alkotók először felismerik a témát, majd hosszabb időn keresztül megfigyelőként dokumentálják a történet fejlődését. A filmesek nem avatkoznak a szereplők életébe, lehetőség szerint minél inkább a háttérben maradnak. A diákokkal beszélhetünk arról, hogy milyen témákat érdemes ezzel a megközelítéssel feldolgozni. Érdemes kitérni rá, hogy az ilyen dokumentumfilmek készítése az alkotóktól nagy türelmet és kitartást kíván, és számos nehézséget tartogat, ami még különlegesebbé teszi ezeket a filmeket.

HOGYAN KÉSZÜLT A FILM?

Mi jelzi a filmben az idő múlását? *(tanérvnyitó és tanérvzáró, az évszakok változása, kiírják az évszámokat, a gyerekek egyre idősebbek lesznek stb.)*

Mit jelent az, hogy a rendező „követi” a szereplőit? Miért fontos az, hogy végig csak megfigyelő maradj?

Mi izgalmas ebben a módszerben? Tudhatja-e a rendező, hogy mi lesz a történet vége?

Mi az, mit nem tudhatott előre a rendező a történetből?

(pl. Alin szökése az iskolából, Dana házassága)

Van ötleted arra, hogy a saját környezetben miről lehetne ezzel a módszerrel dokumentumfilmet készíteni?

LEZÁRÁS (5 PERC)

Foglaljuk össze, hogy mit tanultunk a történetből és hangsúlyozzuk, hogy ez a film aktuális témákat vet fel, a térségünkben létező problémákat mutat be. A lezárással érzékenyíthetjük a diákokat a hasonló helyzetek iránt, és felhívhatjuk a figyelmet arra, hogy ilyen szituációkban érdemes aktívan cselekedni, közös gondolkodással jó megoldásokat keresni.

Mit gondolsz, mi van most a filmben látott szereplőkkel?

Mivel foglalkoznak és hogyan élnek most?

Jól vagy rosszul zárult ez a történet?

Hogyan zárulhatott volna jól a történet? Mit kellett volna tenni ehhez az iskolaigazgatónak / a tanároknak / a szülőknek?

TOVÁBBI OLVASMÁNYOK

Befogadó oktatással az iskolai szegregáció ellen Európában. Állásfoglalás.
Európa Tanács: 2017.

Havas Gábor – Kemény István – Liskó Ilona: Cigány gyerekek az általános iskolákban.
Oktatókutató Intézet – Új Mandátum Könyvkiadó: Budapest, 2002.

Havas Gábor – Liskó Ilona: Szegregáció a roma tanulók általános iskolai oktatásában.
Kutatói zárótanulmány. Kutatás közben 266. Felsőoktatási Kutatóintézet: Budapest, 2005.

Vargáné Mező Lilla: Inkluzív nevelés – Az integrált oktatás jogi háttere.
Kézikönyv a pedagógusképző intézmények számára. SuliNova Közoktatás-fejlesztési
és Pedagógus-továbbképzési Kht.: Budapest, 2006.

Roma Oktatási Alap. Romaeducationfund.org

Director/Producer Mona Nicoara.
Photo credit: Edwin Rekosh

Co-Director/Co-Producer Miruna
Coca-Cozma. Photo credit: TSR

Director of Photography Ovidiu Marginean.
Photo credit: Mona Nicoara

Editor Erin Casper.
Photo credit: Tanya Braganti

A PUNK-SZINDRÓMA

rendezte: Jukka Kärkäinen

Finnország, 2012, 58 perc

finn nyelven, magyar vagy angol felirattal

SZINOPSZIS

Pertti, Toni, Kari és Sami, a Pertti Kurikka's Neve Napja elnevezésű finn együttes tagjai, saját bevallásuk szerint "punk-szindrómában" szenvednek. A sajátos humorú banda a punk ahogy-esik-ügy-puffan elvei szerint él és oldja meg problémáit. A film az együttes útját követi végig, a kezdeti próbáktól, a fellépéseken át a lemezfelvételig. Bár a klub- és fesztivál-turné során számos sűrűdést és csalódást élnek át, a zenészek megkapják a más szubkultúrákhoz tartozóktól azt a megértést, amelyre oly régóta vágytak. A négy barát a zenén keresztül rombolja le az előítéleteket és a "normalitás" határait, amelyek a szellemi fogyatékosokat körülveszik. A dalszövegekben társadalmi problémákat és mindennapos tapasztalataikat énekelik meg: a lábápolás időpocsékolás, és milyen az élet a lakóotthonban. Utós film a nem szokványos élet mellett döntő fogyatékos zenészek útjáról a világban.

MIÉRT ÉRDEMES MEGNÉZNI A FILMET?

A punk-szindróma olyan dokumentumfilm mely nagyon differenciáltan, mégis jól befo-gadható módon beszél a fogyatékkal élők mindennapjairól és integrációjukról. A zenés betétek könnyen megragadják a diákok figyelmét és kifejezetten élvezetessé teszik a filmet. A szereplőket könnyű megszeretni, kedves személyiségük pozitív hozzáállást és nyitottsá-got vált ki a nézőből. A film célja elsősorban az érzékenyítés. A feldolgozás során fontos megvizsgálni, hogy miért nem az ellenkező hatást kelti (gúny, nevetségessé tétel), hogyan választja meg az általa használt filmes eszközöket. A finn példán keresztül az integráció jó gyakorlatát vizsgálhatjuk meg, melyet összehasonlíthatunk más módszerekkel, esetleg saját tapasztalatinkkal is.

A beszélgetés vezetésekor vegyük figyelembe, hogy a filmben van néhány naturális jelenet és káromkodás is elhangzik, aminek megfelelő kezeléséhez a közönség részéről bizonyos érettség szükséges. Mi elsősorban 15 éven felülieknek ajánljuk a filmet, és tapasztalataink szerint a film néhány zavarba hozó jelenetét a fiatalok a teljes film szövetében képesek helyesen értelmezni és nem vált ki céljainkkal ellenkező hatást.

KULCSSZAVAK

integráció

szociális ellátórendszerek

fogyatékkal élők

Down-szindróma

intézménytelenítés

művészetterápia, zeneterápia

személyes kapcsolatok

társadalmi normák

JAVASOLT FELDOLGOZÁSI IDŐ

45 perc

A FILM FELDOLGOZÁSÁNAK MENETE

FELVEZETÉS (5 PERC)

Kezdjük a film elemzését a szereplők és helyzetük megismerésével. Próbáljuk meg kitalálni, miért is döntött úgy a rendező, hogy éppen róluk készít filmet.

Kik a film főszereplői? Mit tudunk meg róluk?

Miért különleges az, amit csinálnak? Miért érdemes róluk filmet készíteni?

FELDOLGOZÁS (35 PERC)

MIÉRT KÜLÖNLEGESEK A FILM SZEREPLŐI?

Gyűjtsünk össze a filmből olyan jeleneteket, amelyek a fogvatékkal élők mindennapjait mutatják be. Keressünk hasonlóságokat a saját életünkkel, a mi napi tevékenységeinkkel! *(vásárlás lemezboltban, kiállítás meglátogatása, sörözés, naplózás, születésnapi vendégség, zenélés, randevű-párkapcsolat, politikai aktivizmus, sport, a lakás berendezése egyéni ízlés szerint, pedikűrös stb.)*

Keressünk olyan helyzeteket, melyekben a főhősök másnak, szokatlannak, vagy akár segítségre szorulóknak tűnnek *(alsónadrág csere egy „apróbb baleset” után, dühkitörések, anyag-imádás, depresszió, önutálat stb.)*

Hogyan reflektálnak ezekre a szituációkra később? *(békülés-megbocsátás jelenetei)*

A film előtt elmondhatjuk a diákoknak, hogy amióta a terhesség alatti szűrővizsgálatoknál egyértelműen megállapítható, hogy egy baba Down-szindrómával fog születni, azóta a szülőknek lehetőségük van dönteni a megtartásáról.

SAJÁT VÉLEMÉNYEK

Képzeljétek el ezt a döntési helyzetet, és egyszerű kézfeltartással válaszoljatok, hogy ti miként döntenétek! *A film végén a megtartás mellett, vagy ellen döntöket már egyenként lehet kérdezni a választásuk okáról, illetve a filmről való konkrét beszélgetést elindíthatjuk azzal, hogy a látottak megváltoztatták-e valakinek a véleményét.*

Fontos megjegyezni, hogy a film főszereplői közül csak Toni, a dobos Down-os, a többiek egyéb fogyatékoságokkal élnek. Pertti például gyerekkori agykárosodás következtében lett értelmi fogyatékos. Ki lehet emelni, hogy a fogyatékoságban is különböző fokozatok vannak.

A FOGYATÉKKAL ÉLŐK ÉS A KÖRNYEZET VISZONYA

Hogyan viszonyulnak a zenekar tagjaihoz a környezetükben élő emberek?

(menedzser/szociális munkás, szülők stb.)

Mennyire kell segíteni a szereplőknek és mennyire igénylik ezt?

Mekkora szabadságot kapnak, miben dönthetnek önállóan a főszereplők?

(lemezborító kiválasztása, saját szövegek stb. – a környezet csak egy keret, egyébként szabadon fejlődhetnek a saját képességeiknek és szándékaiknak megfelelően)

Miben segítheti őket a zene és a szövegírás?

A film egyik fontos kérdése az önállósodás és az otthonba költözés.

Milyen érvek és ellenérvek szólnak az otthonba kötözés mellett és ellen?

Hogyan jelennek meg ezek a filmben?

Mi a véleményetek arról, hogy pornófilm segítségével világosítják fel az egyik szereplőt a filmben? Szerintetek ez jó megoldás?

A film szorosabb elemzése után rátérhetünk a különböző társadalmi attitűdök bemutatására. Hasonlítsuk össze a finnországi és magyarországi helyzetet a film és saját tapasztalataink alapján.

GONDOLKODJ KRIKUSAN

Milyennek látjátok a finn társadalmat? Mennyire befogadó Finnország?

Keressetek olyan jeleneteket, ahol a fogyatékkal élők társadalmi elfogadottságára látunk példát! Hasonlítsátok össze a magyarországi tapasztalatokkal! *(Itt érdemes megemlíteni, hogy 2015-ben ez a zenekar képviselte Finnországot az Eurovíziós Dalfesztiválon, Bécsben, ahol a negyeddöntőig jutottak.)*

Elképzeltető-e Magyarországon, hogy egy hasonló zenekart szavazzon be a hazai közönség? Miért igen, miért nem?

Milyen különbségeket láttok a két ország között, azzal kapcsolatban, ahogy a mássághoz, a különbözőségekhez, és konkrétan a fogyatékkal élőkhez áll a társadalom?

Hol találkoztok fogyatékkal élőkkel? Ismertek ilyen embereket személyesen? *(emeljük ki az integráció fontosságát)*

El tudnátok képzelni, hogy az osztályotokba járjon fogyatékkal élő osztálytárs?

Miről beszélgetnétek a film szereplőivel? Milyen közös programokat szerveznének velük?

Tanulságos adalékok a zenekar tagjairól, amivel színesíthetjük a beszélgetést:

- Pertti álnéven horror regényt adott ki és szerkesztője egy fanzinna.
Rendszeresen jár templomba, 30 éve hallgat punkot, de a klasszikusoktól a slágerekén át a gyerekdalokig mindenféle zenét szeret. Hatvan éves korában úgy döntött, hogy abbahagyja a zenélést, ezzel megszűnt a zenekar.
- Karinak egy finn helyi rádióban saját beszélgető műsora van. Több hangszeren játszik, szereti a motorokat, az amerikai autókat, a nőket és az alkoholt. Amióta a punk a munkája, szabadidejében nem hallgat punkot.
- Sami a finn Centrum Párt tagja és egy fogyatékkal élőkkel foglalkozó szervezet aktivistája. Korábban élt az USA-ban és Franciaországban, jól beszél angolul. Szeretne a finn parlamentbe bekerülni.
- Toni a zenekar legfiatalabb tagja. Hatéves kora óta dobol.

A KREATÍV DOKUMENTUMFILM

A filmes eszközök használatának megbeszélésekor érdemes a foglalkozás elején felvetett kérdéseket ismét érinteni. Koncentráljunk elsősorban annak kiderítésére, hogy mi a film célja és mit ér el a nézőnél. Emeljük ki, hogy a filmben többretegű értelmezési lehetőséget találunk: egy klasszikus történetet (zenekar útja az ismeretlenségből a hírnév felé) és egy informatív réteget a fogyatékkal élők mindennapjairól Finnországban.

HOGYAN KÉSZÜLT A FILM?

Találkoztatok már más filmben olyan történettel, ami egy zenekar útját mutatja meg? (pl. *Rocksuli, Egy nehéz nap éjszakája, Majdnem híres, Doors, Dig!*)

Hozzatok példákat olyan jelenetekre, melyek

- humorosak (*sportverseny stb.*)
- drámaiak (*kisbaba születésekor mindenki örül, ha egészséges, békülés jelenet, dühkitörések stb.*)

Miért fontos a drámai és vicces szituációk váltakozása? (*ritmust ad a filmnek*)

Miért nem teszi nevétségessé a film a fogyatékkal élőket akkor sem, ha vicces szituációkban mutatja be őket? (*mert a dokumentumfilm szereti a szereplőket, ezért sokrétűen ábrázolja őket; ha csak egy jelentet mutatna be, akkor gúnyos lenne, de így összetett képet kapunk*)

Hogyan mutatnátok be egy percben az X-Faktor nézői számára a film szereplőit, ha szánalmat szeretnétek ébresztetni, vagy ha humoros hatást szeretnétek elérni?

Hogy nézhetett ki a film forgatása?

Könnyebb vagy nehezebb helyzetben van a rendező, ha a film szereplői fogyatékkal élők? (*őszinték, nem álcázzák magukat, védtelenek, mindig korrektnek kell lenni, érzékeny kamerakezelés szükséges*)

LEZÁRÁS (5 PERC)

A lezárásban hangsúlyozzuk az együtt töltött idő és a megismerés kapcsolatának fontosságát. Lényeges, hogy ebben a filmben nem csak nevetséges helyzetben, hanem sokféle helyzetben meg tudnak nyilvánulni a szereplők, ezért nem lesz sablonos a végeredmény, így növelve a toleranciánkat.

Ki a normális és ki a nem normális?

A film melyik jeleneteiben mosódnak el ezek a határvonalak? (pl. az extrém külsejű közönség képei a koncerteken)

TOVÁBBI OLVASMÁNYOK

Bodrogai Tibor [et al.]: A sajátos nevelési igény pedagógiája-pszichológiája.
Szent István Társulat: Budapest, 2012.

Bánfalvy Csaba (szerk.): Az integrációs cunami. Tanulmányok a fogyatékos emberek iskolai és társadalmi integrációjáról. ELTE Eötvös Kiadó: Budapest, 2008.

Laki Ildikó (szerk.): Fogyatékoság és a mai magyar társadalom.
Belvedere Meridionale – MTA Szociológiai Kutatóintézet: Szeged – Budapest, 2008.

A fogyatékosok is élnek nemi életet! Kamaszpanasz.hu

Down Egyesület. Downegyesulet.hu

Baltazár Színház. Baltazarszinhaz.hu

SONITA

rendezte: **Rokhsareh Ghaem Maghami**
Svájc & Németország & Irán, 2015, 91 perc
fárszi és dari nyelven, magyar felirattal

SZINOPSZIS

A 18 éves Sonita afgán menekült, aki papírok nélkül él Teherán egy szegény elővárosában. Bátor, karakán ifjú hölgy, aki szembemegy az iráni szokásokkal és konzervatív patriarchális családjának elvárásaival és megharcol azért, hogy az lehessen, ami akar: művész, énekes és zenész. Az ő életcéljaival szöges ellentétben állnak a család – elsősorban az anya által szorgalmazott – tervei, hogy pénzért kiházasítsák, ami a jelenlegi feleség-árfolyamon mintegy 9000 dollár bevételt jelentene. De ami még ennél is rosszabb, Iránban a nők nem énekelhetnek. Mi lesz így Sonita álmaival?

Rokhsareh Ghaem Maghami rendezőnő végül személyesen avatkozik be, aminek kapcsán fellángol az arról való vita is, hogyan viszonyuljanak a dokumentumfilmek tárgyakhoz. És ez csak egyike a rengeteg csavarnak Sonita önmegvalósításának kudarcokkal és sikerekkel tarkított történetében.

MIÉRT ÉRDEMES MEGNÉZNI A FILMET?

A Sonita egy pergő ritmusú, könnyen értelmezhető film, ami a mai fiatalok mozgóképekkel túlszúfolt világában is megállja a helyét. A film erőteljes érzelmekkel hat a nézőre, bárki számára átélhető, univerzális történettel dolgozik. A főszereplő nagyon szuggesztív és szerethető személyiség, korban közel áll a diákokhoz, így még egyszerűbb azonosulniuk vele.

A film rengeteg olyan témát érint, ami a tanmenethez illeszthető. Jó vitaindító, a fiatalok érvelési képességét segíti és több téma felé engedi elkanyarodni őket. A film megnézése és értelmezése kiváló eszköz a toleranciára és empátiára való nevelésben, segíti a kulturális különbségekben való elmélyülést, lehetővé teszi aktuális társadalmi problémák közelebbről történő vizsgálatát, valamint a mozgókép kultúra kritikusabb szemlélésére és értő fogyasztására irányítja a figyelmet. A felvetett témák sokasága lehetőséget ad arra, hogy filmes előképzettség nélkül is levezzessük a foglalkozást.

KULCSSZAVAK

nők jogai kényszerházasság gyerekek jogai

törzsi hagyományok Afganisztán és Irán

hagyományos és modern életmód a rendező és a film tárgyának viszonya

a dokumentumfilm etikája

JAVASOLT FELDOLGOZÁSI IDŐ

45 perc, szükség esetén 30 percre lehet szűkíteni

Rövidebb beszélgetés esetében vagy a társadalmi-kulturális-történeti vagy a mozgóképes megközelítésre fókuszáljunk. A kérdéscsoportok közül válasszunk ki néhányat a diákok összetételétől, és a beszélgetés menetétől függően, mert e kérdéscsoportokat nagyon nehéz ebben az időkeretben alaposan megbeszélni.

A FILM FELDOLGOZÁSÁNAK MENETE

FELVEZETÉS (5 PERC)

A jó dokumentumfilmek egyik fő tulajdonsága, hogy a hús-vér szereplőket a valóságosság érzésével ábrázolják és emiatt hamar érzelmi kapcsolatot alakítunk ki velük. Kezdjük a ráhangolódást ezzel a személyes megérintettséggel. A beszélgetés lezárásánál ezekre az első nyers benyomásokra még vissza fogunk tudunk utalni.

Érzelmileg melyik jelenet érintett meg?

Nehéz volt-e nézni a filmet? Mikor volt a legnehezebb/legkönnyebb?

Magával ragadott a film, vagy külső szemlélő maradtál?

Hogy érzed magad most? (megkönnyebbült, reményteljes, összezavart, szomorú stb.)

Szerinted miért fontos, hogy ez a film elkészült?

Ez a felvezetés arra szolgál, hogy a gyerekek elkezdjenek beszélni, és amint egy-két kulcsszó elhangzik az általunk tervezett témákról, már terelhetjük is őket komolyabb diskurzusokhoz, az elemzés fő részéhez. Érdemes itt még megemlítenünk, hogy a film több szempontból hat ránk, az érzelmi hatás egy réteg csak, az elemzésen keresztül mélyebb rétegeket is fogunk érinteni:

- betekintés egy történelmileg, vallásilag egyedi helyzetbe
- univerzális mondanivaló és üzenet
- filmszakmai dilemma

FELDOLGOZÁS (35 PERC)

Mi az egyedi Sonita történetében? Szedjük össze Sonita problémáit! (nőknek tilos az éneklés Iránban, afgán törzsi hagyományok, nők eladása, nők jogai, menekültként Iránban, család által való meg nem értettség, anyagi függés, családtól való elszakítottság, gyermekkori háborús traumák, önmagáról való döntési jog teljes hiánya, vágyak és környezet ütközése.

Mi az, ami hasonló és mi az, ami különböző a ti életekben és Sonita életében?

Ezekből a kérdésekből két fő irányba el lehet indulni, esetleg mindkét téma kérdéseiből szemezgetni az osztály választaitól, a beszélgetés dinamikájától függően.

NEMI SZEREPEK KÜLÖNBÖZŐ TÁRSADALMAKBAN

Milyen megnyilvánulásait láttuk a vallásnak Sonita életében?

Vajon mi lett vele a film után? Mi lesz a többi lánnyal?

Milyen a nők helyzete az iszlámban és más vallásokban?

Milyen a nők helyzete Európában?

Milyen a nők helyzete Magyarországon, Budapesten, vidéken, az iskolában, az osztályban, családokban stb.?

Hogy indul a családon belőli erőszak? Mi számít erőszaknak?

Mi az érdekházasság?

Hol fordul elő a nők pénzzé tétele feleségként? *(inkább törzsi hagyományokon alapul, mint valláshoz köthető szokás)*

Mi a feminizmus?

Hogyan és mikor indultak a nőjogi mozgalmak?

Mik lehetnek a nők jogai? Miről dönthetnek?

Nézzük meg a filmben tárgyalt két iszlám ország jellegzetességeit!

Kik a tálibok?

Mi Afganisztán fő problémája?

Hogyan változott meg a nők helyzete Iránban a 70-es években? Mindig ilyen volt, mint most? *(Itt érdemes mutatni képeket az iszlám előtti öltözködésről)*

Miben különböznek a szunniták-síiták? Mi áll az ellentét hátterében?

Mi az a fundamentalizmus?

Mire válaszreakció a fundamentalizmus?

Szedjük össze egy terror alatt élő ország tüneteit!

(Például hogy mehetett be Sonita a szállodába? Mi más utalt még a háborús körülményekre?)

Ezután evezzünk át univerzálisabb témák felé! A problémák közeli megismerése után próbáljuk meg az egyedit tágabb rendszerbe helyezni.

GONDOLKODJ KRITIKUSAN

Hogy jelenik meg a globalizáció a filmben? Miben nyilvánul meg a globalizmus, mik Sonita álmai, kik a példaképei?

Mi Sonita felelőssége?

Mi az anyuka véleménye? Miért ez a véleménye?

Jók a hagyományok? Miért? Miért nem?

Meddig engedheti a közösség a másságok megjelenését?

Az utolsó a kérdéssorozatot (főleg, ha heves vita alakul ki belőle) lezárhatjuk azzal, hogy a hagyományokat, szokásokat alapvetően érdemes tiszteletben tartani, nem erőszakkal megszüntetni, de ha valaki másképp gondolkodik, adjuk meg a szabad véleményalkotás lehetőségét.

DOKUMENTUMFILMES SZEMPONTOK ALAPJÁN TÖRTÉNŐ ELEMZÉS

A dokumentumfilmes forma megértése, a filmes hatáseszközök feltérképezése fontos része az elemzésnek, fejleszti a kritikus gondolkodást. Tereljétek a diákokat afelé, hogy a dokumentumfilm képes-e objektív valóság bemutatására, a rendező milyen szerepet vállalhat egy dokumentumfilmben. A valóságot miként módosíthatja a rendező személyes nézőpontja? (Ha a 45 perc strukturálása kevésbé kötött, ezt a témát akkor is érintsék!)

HOGYAN KÉSZÜLT A FILM?

Szerintetek mi a dokumentumfilm?

Milyen szempontoknak kell megfelelnie egy dokumentumfilmnek?

Mi történné, ha most itt lenne egy stáb és venné, ahogy beszélgetünk?

Miben változtatna a viselkedésünkön?

Hogy néz ki egy dokumentumfilm forgatása?

Mennyire marad valóságghű a stáb jelenlétében Sonita története?

Ti hogy mutatnátok be Sonitát egy tehetségkutatón, ha három perccetek lenne rá?

(ezt lehet csoportokban, szerepjátszóként megoldani)

Változtathat-e a rendező emberességi okokból az általa követett történet alakulását?

Mekkora hatása van a rendezőnek a szereplőre?

Gyűjtsétek össze azokat a jeleneteket, ahol a rendező lépésről lépésre egyre nagyobb súllyal jelenik meg a saját filmjében! *(a kamerán szétpattanó szappanbuboréktól egészen a másik főszereplővé válásig, itt fontos az utólagos tudatos szerkesztésre utalni)*

Milyen eszközökkel manipulálhat minket a rendező?

Ezt a blokkot fontos azzal zárni, hogy alapvetően ez a fajta szerkesztettség jószándékú és pozitív célt szolgál a valóságshow-k és tehetségkutatók manipulatív technikáival szemben és hogy a kortárs művészeti elméletek megengedik a dokumentumfilm és fikciós műfajok keveredését.

LEZÁRÁS (5 PERC)

Térjünk vissza magunkhoz, és saját kapcsolódási pontjaitokhoz, ezzel szubjektív tanulságokat, üzeneteket leszűrve! Rámutathatunk arra, hogy mennyire különbözően hathat ránk egy-egy történet.

Mi a film üzenete számodra? Pozitív vagy negatív ez az üzenet?

Milyen kapcsolódási pontokat találtál?

Van-e bármilyen szinten hasonló problémád, mint amivel Sonita küzd/küzdött?

TOVÁBBI OLVASMÁNYOK

„Hallatni szerette volna a hangját”- Interjú Rokhsareh Ghaemmaghami rendezővel.

MagyarNarancs.hu, 2016/44. (2017.11.03.)

Paksy Eszter (szerk.): Közelkép az iszlámról. Kultúra, vallás, politika.

Új Város alapítvány: Budapest, 2017. Budapest, 2017.

Fodor István: Nők az iszlám világban. Barankovics.hu, 2017. 07. 26.

Rostoványi Zsolt: Az iszlám Afganisztánban. Mult-kor.hu, 2002. 02. 08.

Marjane Satrapi: Persepolis. Gyerekkorom Iránban.

Nyitott Könyvműhely: Budapest, 2007.

Marjane Satrapi: Persepolis. A visszatérés. Nyitott Könyvműhely: Budapest, 2008.

THULE TUVALU

rendezte: **Matthias von Gunten**

Svájc & Tuvalu & Grönland, 2014, 96 perc

inuit, tuvalui és angol nyelven, magyar vagy angol felirattal

SZINOPSZIS

Thule Grönland legészakibb csücskén fekszik, Tuvalu pedig egy kicsi szigetállam a Csendes-óceánon. A hatalmas távolság ellenére a két helyet ugyanaz a természeti csapás sújtja: Thulében fogy a jég, Tuvaluban pedig folyamatosan emelkedik a tengerszint, és fennáll a veszély, hogy a sziget úgy, ahogy van, elmerül. Míg legtöbbször a globális felmelegedéssel csak a médiában találkozunk, Thule és Tuvalu lakosai számára ez a szorongató valóság.

MIÉRT ÉRDEMES MEGNÉZNI A FILMET?

A film közérthetően és nagyon szemléletesen dolgozza fel a globális felmelegedés okozta környezeti változások témáját. Megismerjük két egymástól nagy földrajzi távolságban élő, a természettel szoros összhangot ápoló közösség mindennapjait, majd láthatjuk, hogyan alakul át az életük a külső körülmények hatására. A mozgókép sok olyan témát érint, melyek közvetve vagy közvetlenül befolyásolják mindennapjainkat. Segítségével erősíthetjük a diákok környezettudatosságát és a természet értékei iránti elköteleződést, valamint ráébereshetjük őket arra, hogy az emberi élet milyen erősen kötődik a globális folyamatokhoz. A környezetvédelem és a földrajz egyes fogalmain kívül alapvető antropológiai definíciókat is bevezethetünk, beszélhetünk a természeti népek és a modern társadalmak életmódjának különbségeiről, a generációk egymáshoz való viszonyáról, a migráció okairól és következményeiről. A látottak megértése akkor mélyül el igazán, ha a diákok megértik, hogy a film által felvetett kérdések őket is érintik, ezért azokkal kapcsolatban nem maradhatnak kívülről.

A Thule Tuvalu dokumentumfilm szempontról jól szemlélteti a kreatív dokumentumfilm és a többi alkotói módszer különbségeit. Kiválóan elemezhető rajta a különböző filmes eszközök (képmanipulációs, narráció, vágás stb.) használata és ezek hatása a nézőre.

KULCSSZAVAK

bennszülött társadalom

az önellátás hagyományai

család

globális felmelegedés

tömegtermelés – önellátás

ökológiai kihívások

az állatok védelme

JAVASOLT FELDOLGOZÁSI IDŐ

45 perc

A FILM FELDOLGOZÁSÁNAK MENETE

FELVEZETÉS (5 PERC)

Kezdjük a film elemzését a látottak megértésével, térbeli és időbeli elhelyezésével. Mivel két párhuzamosan létező közösséget ismerünk meg, próbáljuk meg feltérképezni a kulturális hasonlóságokat és különbségeket.

Milyen az inuitok és a csendes-óceáni közösség élete?

(vadászó illetve halászó közösségek)

Miben különbözik ez az életmód a miénktől? *(egypólusú, ezért kiszolgáltatott életmód, csak az adott ökológiai helyzetben működik, tökéletes szimbiózis a természeti környezettel)*

Mivel táplálkoznak a film szereplői? Hogyan szerzik meg az ételt?

(szűkös lehetőségek, de azok tökéletes kihasználása)

Hogyan történik a vadászat az ökológiai törés előtt?

(eszközök és módszerek: kutyaszán, kutyatartás, háló, csónak)

Védeni kell-e az állatokat ezektől az emberektől? *(valójában nem a természeti népek veszélyeztetik ezeket az állatokat, ők feldolgozzák az egész állatot, a tömegtermelés nem)*

A filmben látott embereknek milyen a viszonyuk az elejtett állatokhoz? *(közvetlen kapcsolat a később elfogyasztott állattal, kockázatos vadászat stb.)*

Milyen jelenetek mutatják, hogy ez egy veszélyes tevékenység? Neked mi a közöd ahhoz a csirkéhez, amit megeszelsz?

Fontos, hogy megállapítsuk, hogy egy ponton törés következik be a két közösség életében, mert ezt követően ennek a törésnek az okait és következményeit kutatjuk.

FELDOLGOZÁS (35 PERC)

A feldolgozást kulturális és ökológiai szempontok szerint csoportosított kérdésekkel folytathatjuk. Mindkét téma esetében a környezeti változásokra adott válaszok meghatározásával jutunk el a probléma lényegéig. Jó, ha a diákok a vita során reflektálnak arra, hogy összetett folyamatokról, összefüggő ok-okozati rendszerekről van szó.

A KÖZÖSSÉG ÉS A CSALÁD

Milyen a kapcsolat a filmben bemutatott generációk között? Honnan tudjátok, hogy ez egy nagyon szoros viszony? Milyen jelek mutatnak erre?

Nektek is ilyen a kapcsolatotok a szüleitekkel?

„Nem lehet szoros a kapcsolatod valakivel, ha nem bízol meg benne”

– Miért mondja ezt az egyik szereplő? Miért fontos ez ebben a környezetben?

Milyen az idősek szerepe? *(tisztelet övezi őket, egy ponton átadják a tudást és a vezetést a következő generációnak)*

Milyen közös időtöltési formákat látunk a filmben?

(étkezések, tánc, rítusok, vallási szertartások)

Milyen a filmben bemutatott közösségekben a pénz szerepe?

Egyes kérdésekkel személyesebb szempontokat is felvethetünk, hogy a csoport tagjai jobban érezzék saját érintettségüket. A saját kultúrával való összehasonlítás tanulságos lehet és felhívhatja a figyelmet olyan részletekre, melyek felett egyébként könnyen elsiklanánk. Ezek után lassan áttérhetünk a klímaváltozás problémájára, melynek megbeszélése során a csoport felkészültségéhez és igényeihez igazodva használhatjuk a tudományos fogalmakat.

A KLÍMAVÁLTOZÁS ÉS AZ ARRA ADHATÓ VÁLASZOK

Sorolj fel olyan jelenségeket a filmből, melyek a klímaváltozásra utalnak:

- **Tuvalu** *(az ivóvíz hiánya, emelkedik a vízszint, elpusztulnak a fák)*
- **Thule** *(később jön a jég, a kutyaszánt nem lehet használni a jégen, új halfajták jelennek meg)*

Milyen válaszokat adhat a környezeti változásokra

- **az állam** *(klímaszerződések, kríziskezelés),*
- **a közösség** *(kríziskezelés, új technológiai megoldások),*
- **a család** *(migráció, új technológiai megoldások),*
- **az egyes ember** *(szakmaváltás, migráció),*
- **az állat** *(elvándorol vagy elpusztul)?*

Mi az, ami mindenképpen eltűnik majd a régi kultúrából?

(pl. a migráció során / helyben maradva)

Kultúravesztés: a korábbi kultúra elemei egy változás hatására eltűnnek, ezzel megváltozik a kultúra. Az ilyen változásokat az antropológia veszteségnek fogja fel.

Mi az, ami megjelenik a régi kultúra helyett?

(baseball-t néznek, lazább családi kapcsolatok, McDonalds)

Mik a globális kultúra elemei a filmben?

Kik maradnak és kik vándorolnak el? Miért?

Emeljük ki, hogy a migrációnak sok esetben erős ökológiai okai vannak. Ezen a ponton lehetőség adódik a téma tágabb kifejtésére, ehhez hasonló kérdésekkel: Ismereteid szerint kik és miért indulnak még útra a világban? (pászternépek elvándorlása a sivatagos környezetből stb.) A konkrét példák alapján állapítsuk meg, hogy az egypólusú, törékeny közösségek jellemzően a fejlett világ felé haladnak, mert ott betagozódhatnak a globális rendszerbe, amely nem egypólusú, sok eszköz áll rendelkezésre, ezért biztonságosabbnak tűnik.

Hogyan kapcsolódik egymáshoz Thule és Tuvalu a film szerint?

Meg kell-e néznünk ezt a filmet nekünk Magyarországon?

Van közünk ehhez a történethez?

Ezeket a kérdéseket mindenképpen érdemes feltenni a csoportnak, mivel a válasz nem feltétlenül egyértelmű a számukra (a film korábbi vetítése során volt olyan eset, hogy a diákok úgy érezték, hogy a filmben látottaknak semmilyen módon nincs közük az ő életükhöz). Hangsúlyoznunk kell, hogy a modern társadalom részeként mi is betagozódunk egy globális rendszerbe, melynek folyamatai állandóan befolyásolják az életünket. Amennyiben a csoport általában is érdeklődik az egymásra ható rendszerek működése iránt, bevezethetjük a „pillangóhatás” fogalmát.

KREATÍV DOKUMENTUMFILM

A Thule Tuvalu olyan kreatív dokumentumfilm, melynél a szerkesztettség finoman, de azért követhetően és jól elemezhetően van jelen. A filmes eszközök alaposabb vizsgálatával megismerhetjük a szerkesztés módszerét és az egyes eszközök alkalmazásának hatásait. Mivel feltételezhetjük, hogy a csoport tagjai láttak már ismeretterjesztő természetfilmet, esetleg jó kiindulópont lehet az összehasonlítás egy ilyen mozgóképpel.

HOGYAN KÉSZÜLT A FILM?

Hasonlítsátok össze ezt a filmet az általatok korábban látott természetfilmekkel!

Mik a hasonlóságok és a különbségek? *(Narráció hiánya – hogyan befolyásolja a filmet, ha van narráció? Gyorsabb és egyértelműbb lehet, narráció hiányában itt hosszabb snitteket látunk, ezért nagyobb az értelmezési spektrum, a jelenet teljes gazdagsága ki tud bomlani)*

Hogy nézhetett ki ennek a filmnek a forgatása? Kik dolgozhattak a helyszínen?

(rendező, operatőr, mikrofonos, stb.)

Hogyan köti össze a két földrajzilag egymástól távol fekvő pontot a film *(tartalmi és formai megoldások – pl. éjszakát látunk az egyik helyen, majd vágás után a másikon; mivel a stáb nem tud állandóan összevissza utazgatni, ezért ezt tudatosan meg kellett tervezni)*

Hosszúnak tartjátok a filmet és a jeleneteket? *(Az antropológiai film még hosszabb jelenetekkel dolgozik, szinte élvezhetetlen – miért? Mert ezek dokumentálják hitelesen utoljára az elvesző kultúrákat, ezek az utolsó tudósítások, ezért fontos, hogy minél több hiteles részlet megmutassanak.)*

Mennyire objektívek a dokumentumfilmek különböző formái?

Mi mutatja, hogy ez a film szerkesztett?

(magyarázó szövegek a képre írva, lassítás, gyorsítás stb.)

Emlékezzetek vissza a tuvalu ünnepség jelentére! Hogyan éri itt el a rendező a drámai hatást? Hogyan változik itt a tempó? *(szerkesztés vágással: vidám tánc képei, majd drámai hangon bejelentik, hogy Kiribatit evakuálni kell)*

Milyen elemek jelzik, hogy a múltból a jövőbe tart a film? *(öreges után a kisbaba jelenete stb.)*

LEZÁRÁS (5 PERC)

A feldolgozás lezárásaként próbáljuk meghatározni a film szerepét az általa felvetett problémák kezelésében. Hangsúlyozzuk, hogy hasonló témákról közvetlen környezetünkben is lehetne forgatni, esetleg gyűjtsünk is ehhez ötleteket. A Thule Tuvalu feldolgozása során a személyes reflexiók, a személyes kötődések felismerése fontos ahhoz, hogy a diákok az érintett ökológiai és társadalmi kérdésekre érzékenyebbé váljanak.

Kell-e ilyen filmeket nézni? Miről szolt elsősorban a film? *(„jó megismerni ezeket az embereket és azt, hogyan próbálnak alkalmazkodni”, „példákat adnak” stb.)*

El tudjátok-e képzelni ezt a fajta bemutatást környező országok népeiről?

TOVÁBBI OLVASMÁNYOK

Bartholy J. – Pongrácz R. – Barcza Z. – Haszpra L. – Gelybó Gy.– Kern A. – Hidy D. – Torma Cs.– Hunyadi A.–Kardos P. 2007: A klímaváltozás regionális hatásai: a jelenlegi állapot és a várható tendenciák. – Földrajzi Közlemények 131. 4. 419–429.

Carolyn Fry: A klímaváltozás: a XXI. század legnagyobb kihívása.
Totem Plusz: Budapest, 2008.

Laura Howell: Időjárás és klímaváltozás. Tioti: Budapest, 2004.

Kertész Ádám: A globális klímaváltozás természetföldrajza. Holnap Kiadó: Budapest, 2001.

A globális felmelegedés és hatásai. Kamaszpanasz.hu.

Globalisfelmelegedes.info

TITITÁ

rendezte: **Almási Tamás**
Magyarország, 2015, 90 perc
magyar nyelven

SZINOPSZIS

Anti 18 éves cigány fiú, akinek szenvedélye a gitározás. Az ország egyik távoli szegletében, romatelepen él. Váratlan lehetőség éri, amellyel kitörhet kilátástalan helyzetéből. 60 fiatal társával együtt felvételt nyer a Snétberger Zenei Tehetség Központba, ahol tanulhat. A komfortos világ ígérete elvárásolja a fiatallembert. Csodát remél. Azonban hamar kiderül, hogy hátránya hatalmas, még roma diáktársaihoz képest is. Nem ismeri a kottát, nincs támogató zenészcsalád a háttérben, nem szokott a rendszeres gyakorláshoz. Az érzékeny és szerethető fiú története tele van váratlan fordulatokkal. Őszintesége, sajátos humora pillanatok alatt magával ragadja a nézőt. Antin keresztül bepillantathatunk a zenei tehetség központ munkájába is. Nagyszerű zenei betétek és emlékeztető „tábori” pillanatok színezik az egészestés dokumentumfilmet. A film nem csak „roma filmként”, hanem klasszikus „coming of age” filmként is értelmezhető.

MIÉRT ÉRDEMES MEGNÉZNI A FILMET?

A film egy tizenéves fiú útját követi, aki elérkezett oda, hogy döntenie kell arról, milyen irányba szeretné alakítani a jövőjét. Anti, a főszereplő, pályaválasztás előtt áll, amivel kapcsolatban hasonló kétségek gyötrik, mint kortársai többségét. Megnyerő személyisége és őszintesége miatt könnyű vele azonosulni, gyorsan szimpatikussá válik a nézők számára. A diákok jól megértik Anti dilemmáit, hiszen valószínűleg maguk is szembesültek már hasonló kérdésekkel. Ha a feldolgozás során válaszokat keresnek a főszereplő számára, egyúttal önmaguk számára is megtalálhatják azokat.

Anti egy tehetséges roma fiatal, akinek sorsa nagyban függ attól, hogy hova és milyen körülmények közé született. A film elemzése kitérhet az esélyegyenlőség kérdésére és a különböző felzárkóztató és tehetségfejlesztő programok fontosságára is. A fiú életén keresztül bepillantást nyerünk a nagy szegénységben élő, leszakadó roma közösségek mindennapjaiba, megismerhetjük azokat a nehézségeket, amelyekkel küzdenek.

Filmes szempontból a Tititá egy jellegzetes filmtípusba, a kamaszok felnőtté válásának folyamatát bemutató felnövs-történetek, azaz „coming of age” filmek közé tartozik. Ezek a filmek különböző mintákat adnak a fiataloknak, melyekből erőt meríthetnek, és melyek közül kiválaszthatják a számukra leginkább motiválót. A coming of age történet elemzése segíthet abban, hogy a kamaszok jobban megértsék az életkorra jellemző lelki és testi folyamatokat, és könnyebben kibeszéljék azokat a problémákat, amelyek nyomasztják őket.

A Tititá olyan dokumentumfilm, amely a klasszikus, követéses módszert alkalmazza, emellett szépen felépített dramaturgiai íve van. Az elemzés során vizsgálhatjuk a főszereplő érzelmeinek hullámzását és a film csúcspontjait, valamint megbeszélhetjük a történet lezárásának jelentését. Ha úgy látjuk, hogy a csoport fogékonyabb a módszertani kérdésekre, szóba kerülhet a filmalkotó és a téma viszonya és a dokumentumfilmes alkotói etikett kérdése is.

KULCSSZAVAK

oktatás tehetség, tehetséggondozás művészeti nevelés

pályaválasztás roma kisebbség esélyegyenlőség

társadalmi mobilitás

JAVASOLT FELDOLGOZÁSI IDŐ

45 perc

A FILM FELDOLGOZÁSÁNAK MENETE

FELVEZETÉS (5 PERC)

Érdekes a film elemzését a főszereplő megismerésével, a filmben bemutatott helyzet megértésével kezdeni. Ha tisztáztuk a történet kiindulópontját, érthetőbbé válik a később kialakuló konfliktus is. Mivel a főszereplő, Anti, egy különösen szimpatikus fiatalember, akivel könnyű azonosulni, a film feldolgozásának legideálisabb kiindulópontja, ha először az ő motivációit próbáljuk meg feltárni.

Ki a film főszereplője?

Hol és milyen körülmények között él?

Mit tudunk meg a családjáról?

Miben tehetséges Anti?

Anti társadalmi helyzetének és közvetlen környezetének bemutatása után próbáljuk meg közösen elmondani a film történetét. A cselekmény feldolgozásakor hangsúlyozzuk, hogy a kiinduló helyzethez képest milyen nagy változást jelentett a főszereplőnek a Snétberger Központ programjába való bekerülés. A társadalmi jelenségek megbeszélésével párhuzamosan engedjünk teret a pszichológiai folyamatok elemzésének is. A két megközelítés közti arányt a diákok érdeklődésének megfelelően alakítsuk.

FELDOLGOZÁS (35 PERC)

A bemelegítő kérdések után rátérhetünk az első nagyobb témára, a tehetséggondozás szerepére az oktatásban és a felzárkóztatásban. Ezt Anti személyes sorsán keresztül több szempontból is vizsgálhatjuk. Látni fogjuk, hogy a kérdés nagyon összetett, a filmben látottak-ra reagálva akár vitákat is indíthat. Amennyiben a diákok vitatkozni kezdenek, engedjünk teret a pro és kontra érveknek is. Ezen a ponton már ne csak Anti, hanem a tanárok helyzetébe is képzeljük bele magukat, és próbálják meg a helyzetet több szereplő szemszögéből megítélni.

OKTATÁS, TEHETSÉGGONDOZÁS

Anti ügyes gitáros. Miért teljesít mégis rosszabbul a tehetséggondozó programban, mint a társai? *(nem kapott korábban zenei nevelést, nem szokott hozzá, hogy gyakoroljon, nem bízik magában eléggé, mélyszegénységből jön, míg a többi gyerek zenészcsaládokból stb.)*

Jó-e ilyen különböző szinten álló embereket együtt nevelni, akár versenyhelyzetbe hozni?

Te voltál már olyan helyzetben, hogy ilyen nehéz körülmények között, esetleg nálad jobb versenytársakkal szemben kellett teljesítened? Mi segített ebben a helyzetben?

Miért jár szívesebben a tanárnő óráira, mint a többi foglalkozásra?

Milyen Snétberger Ferenc mint tanár? Neked melyik tanáregyeniség segítene többet?

Hogyan értelmezed Anti rajzát, amit a meghallgatás előtt készített?

Mi történik a meghallgatáson?

Miért döntenek úgy a program tanárai, hogy Anti és társai nem léphetnek fel a Művészetek Palotájában?

Szerinted jól döntöttek?

A fenti kérdések után egy kicsit személyesebb irányba terelhetjük a beszélgetést. A csoport jellegétől függően kitérhetünk arra, hogy ki miben tehetséges és általában milyen lehetőségek állnak a diákok előtt, ha a tehetségüket fejleszteni szeretnék. A válaszokból sokat megtudhatunk a diákok igényeiről, aktuális érdeklődési körükről is.

SAJÁT VÉLEMÉNYEK

Ki az, aki a csoportban/osztályban különösen tehetséges valamiben? Te miben vagy tehetséges?

Hogyan reagál a többi diák a tehetséges társra?

Milyen negatív és pozitív hozzáállás lehetséges?

Hogyan válhat valaki még jobbá abban, amiben tehetséges?

Mi akadályozhatja meg ebben?

Te mit teszel azért, hogy még jobb legyél abban, amiben tehetséges vagy?

Próbáljuk a beszélgetést úgy alakítani, hogy kiderüljön, mindenki jó valamiben, mindenkinek van valamilyen különleges tehetsége. A tehetségeknek nem feltétlenül kell tantárgyukhoz kötődniük, elképzelhető, hogy valaki viccek mesélésében, mások megvígáztatásában, süteménysütésben stb. a legjobb.

ROMA KISEBBSÉG, MŰVÉSZETI NEVELÉS

Milyen módokon segítik a tehetséges fiatalokat a Központ munkatársai?

(tehetségkutatás, zenei képzés, karrier-tanácsadás, koncertek szervezése, hangszerek kölcsönzése stb.)

Miért éppen a romáknak szól a program?

Mi az, ami a romákra jellemző ebben a filmben?

Ha nem az, akkor miről szól inkább?

Miért marad le Anti majdnem a tábor második részéről? Milyen egyéb nehézségei vannak? *(nincs pénze vonatjegyre, nincs elég tiszta pólója stb.)*

A származás hátrány-e Antinál?

Milyen különbségek vannak Anti otthoni környezete és a tábor között? *(rendezettség, közművek, étkezés, pontos napi program stb.)*

Hangsúlyozzuk a Központhoz hasonló tehetségfejlesztő programok fontosságát, melyek esélyt teremtenek és segítik a nehéz helyzetben élők kiemelkedését. Idősebb diákcsoport esetében a feldolgozásnak ezen a pontján olyan fogalmakat is bevezethetünk, mint az „esélyegyenlőség” vagy a „társadalmi mobilitás”. Készüljünk fel arra, hogy a film erősen megérintheti érzelmileg a diákokat. Ha úgy látjuk, hogy meghatotta, elszomorította őket, ezekről az érzelmekről mindenképpen beszéljünk velük.

A beszélgetést a roma kisebbségre jellemző kulturális érdekességekkel is kiegészíthetjük, különös tekintettel például a roma zenei hagyományra.

A téma zárásaként hozhatunk további példákat, melyek a Snétberger Központhoz hasonló programot valósítanak meg. Ideális esetben a csoport közvetlen környezetéből is említhetünk jó gyakorlatokat, felhívhatjuk a figyelmet olyan lehetőségekre, melyek felkelthetik a diákok érdeklődését (aktuális pályázatok, ösztöndíjak, táborok stb.).

„COMING OF AGE” DOKUMENTUMFILM

A Tititá egy kamasz fiú története, aki életében először szakad el hosszabb időre a családjától, hogy részt vegyen egy zenei továbbképzést nyújtó programban. Azért hagyja el az otthonát, mert szeretné megvalósítani azt az álmát, hogy később hivatásos zenészé váljon. A film bemutatja azokat a fontos lépéseket, melyeket Anti tesz a felnőtté válás útján, de azt is láthatjuk, hogy ezek sokszor nagy kihívást jelentenek.

Anti kezdetben lelkes, de később rosszul érzi magát a Központban. Mi az, ami különösen nehéz a program ideje alatt? *(magányosnak érzi magát, hiányzik neki a családja, nehéz hozzászokni a szigorú napirendhez, túl sok az idegen ember stb.)*

Miért okoz problémát neki, hogy „egyik percben Edelényben, a másik percben a világ legjobb zenészeivel” kell lennie?

Tudsz más példát mondani olyan filmekre, amik egy fiatal felnőtté válásának történetét mondják el? *(Harry Potter, Billy Elliot, Lady Bird stb.)*

Miben hasonlít Anti a kedvenc példád főszereplőjére és miben nem? *(pl. ugyanúgy el kell szakadnia az otthonától, mint Harry Potternek)*

A dokumentumfilmes műfaj szempontjából érdemes kitérni arra, hogy az alkotók a munkafolyamat során milyen viszonyba kerülnek a szereplőkkel, akiknek életét hosszabb időn át követik. Felhívhatjuk a figyelmet arra, milyen nehéz a filmes helyzete, ha szeretne, de nem avatkozhat bele abba, ami a főhőssel történik. Egyes jelenetekben konkrétan is elemezhetjük a megfigyelő nézőpontját (próbák, Anti a diáktársak között stb.) és azt, hogy milyen témákról beszélnek a szereplők közvetlenül a kamerának.

LEZÁRÁS (5 PERC)

A feldolgozás lezárásaként beszéljük meg a film befejezését. Ütköztessük az érveket és ellenérveket a befejezés pozitív és negatív értékelése mellett. Engedjük, hogy a diákok empatikusan, emocionálisan reagáljanak a főszereplővel történetekre, mivel a látottak erős érzelmi hatást váltanak ki a nézőből. Levezetésként hangsúlyozzuk, hogy a film egy közel-múltban megesett történetet mutat be a mai Magyarországról és hívjuk fel rá a figyelmet, hogy Anti tulajdonképpen a csoportban résztvevő diákok kortársa.

Mi történik Antival a program után?

Milyen út áll Anti előtt a film végén?

Jól vagy rosszul zárul ez a történet?

TOVÁBBI OLVASMÁNYOK

Balogh László (szerk.): A tehetség felismerése és fejlesztése.

Kézikönyv a tehetséggondozás gyakorlatához. *Debreceni Egyetem, Pszichológiai Intézet, Pedagógiai-Pszichológiai Tanszék: Debrecen, 2011.*

Balogh László (szerk.): Tehetség és iskola. *Kossuth Egyetemi Kiadó: Debrecen, 2000.*

Czeizel Endre: Sors és tehetség. *Budapest, Urbis, 2004*

Dr. Tóth László: A tehetségfejlesztés kisenciklopédiája.

Pedellus Tankönyvkiadó: Debrecen, 2003.

Snétberger Zenei Tehetség Központ. Snetbergercenter.org

VÁRAKOZÁS

rendezte: **Emil Langballe**

Dánia, 2016, 58 perc

dán, pushto, dari nyelven, magyar felirattal

SZINOPSZIS

Okos, szép és népszerű, jól tanul és tehetséges focista. A 14 éves Rokhsar mégis gyötrődik. Öt évvel ezelőtt menekült szüleiével és idősebb testvéreivel Dániába. Afganisztánban veszélyben volt az életük, de az egész család azóta is tartózkodási engedély nélkül él Dániában. A kitoloncolás veszélye minden nap fenyeget. Rokhsarra, a család legfiatalabb tagjára nehéz szerepet osztott a sors. Ő beszél egyedül folyékonyan dánul, ezért ő tartja a kapcsolatot az ügyvédekkel és a bevándorlási hivatallal. De elbírja-e ezt a terhet egy tizenéves lány? A barátok, a szomszédok és az ismerősök segítenek, de a menekültpolitika sokszor könyörtelen.

MIÉRT ÉRDEMES MEGNÉZNI A FILMET?

A film Dániában játszódik, ahol éveken át követi egy letelepedésért folyamodó, afgán menekült család sorsát. A főszereplő a tizenéves Rokhsar, aki sokat tesz azért, hogy beilleszkedjen, rövid idő alatt jól megtanul dánul, sok barátot szerez, szorgalmas diákjává válik a helyi iskolának. Mivel a családból ő halad legjobban az integráció folyamatával, neki kell segítenie a többieket, gyakran olyan helyzetekben is, melyek egy felnőtt felkészültségét igényelnék. Nyitott és közvetlen személyisége szimpatikussá teszi a lányt, az elemzés során a diákok rajta keresztül könnyen kapcsolódhatnak a film által felvetett kérdésekhez. A film révén az európai menekültkérdés számos aspektusával foglalkozhatunk, de beszélhetünk arról is, hogy milyen döntéshelyzetek állhatnak egy fiatal előtt a felnőtté válás útján. A dán példa alapján elemezhetjük egy multikulturális társadalom jellemzőit, és – amennyiben a diákok életkora és érdeklődése lehetővé teszi – bemutathatjuk a menekültügyi folyamatok konkrét menetét.

A film egy hosszú időn át forgatott, ún. követéses dokumentumfilm, mely különleges, nagy türelmet igénylő műfaj. Az anyag alapos elemzése nyomán kiderül, hogy az ilyen mozgóképek készítése milyen kihívásokat tartogat az alkotók számára. A követéses dokumentumfilm módszertanáról, értelméről és a követéses technikával feldolgozható témákról a beszélgetés során érdemes külön is szót ejteni.

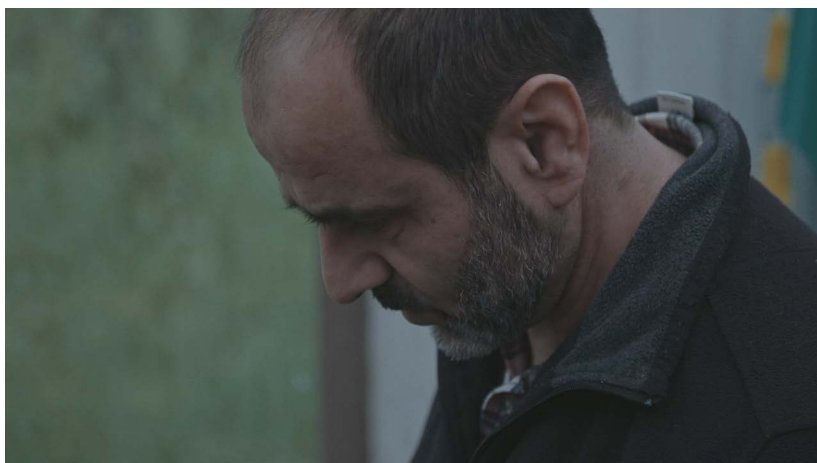
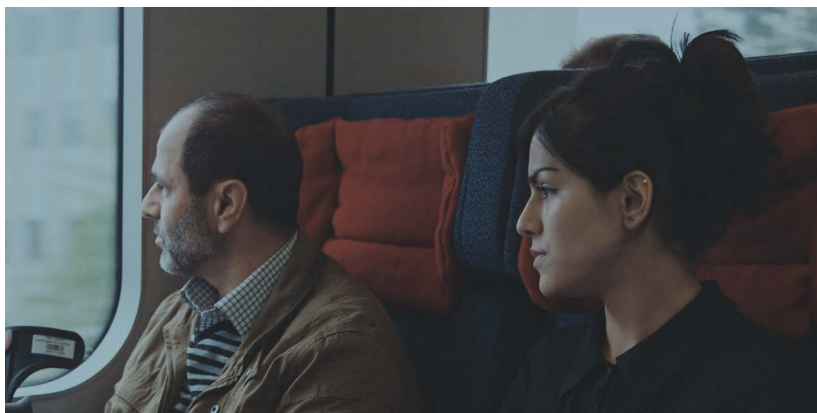
KULCSSZAVAK

menekültügy EU integráció női szerepek

oktatás gyermekjogok bürokrácia

JAVASOLT FELDOLGOZÁSI IDŐ

45 perc

A FILM FELDOLGOZÁSÁNAK MENETE

FELVEZETÉS (5 PERC)

A feldolgozást kezdjük a főszereplő karakterének leírásával. A diákok a gyermek-főszereplő jellemzésével közelebb kerülnek hozzá, egyénítik, így empátikusabbak lesznek a filmben bemutatott élethelyzettel is.

MIT TUDUNK MEG A FILM FŐSZEREPLŐJÉRŐL?

Milyen tevékenységek közben látod Rokhsart a film során? *(iskolai tanórán vesz részt, focizik, sorozatot néz, süteményt süt, tolmácsol stb.)*

Hogyan jellemeznék a lányt az iskolai barátai?

Hogyan jellemeznék a lányt otthon a családtagjai?

Mit tudunk meg Rokhsar édesapjáról és édesanyjáról?

Rokhsar bemutatása után próbáljuk meg közösen megfogalmazni, hogy milyen helyzetben ábrázolja a lányt a film. Az óra céljától függően lehetőségünk van bonyolultabb fogalmak bevezetésére (menekültügyi folyamat, integráció, Európai Unió stb.) vagy kevésbé definiáló, inkább etikai szempontú elemzésre.

FELDOLGOZÁS (35 PERC)

Miért kellett Rokhsarnak és családjának elhagynia Afganisztánt?

Milyen Rokhsar kapcsolata a diáktársaival / a családtagjaival?

Hogyan változik Rokhsar személyisége a film során?

Milyen nehézségekkel szembesül a család Dániában?

Mi történne, ha vissza kellene menniük Afganisztánba?

Mi történik a lánnyal a film végére?

A helyzet megismerése után rátérhetünk a mélyebb elemzésre és az új fogalmak bevezetésére. A megbeszélés során fontos, hogy a diákok életkorának megfelelő, számukra érthető kifejezéseket használjunk, amennyiben bizonytalanságot érzünk, ne sajnáljuk az időt arra, hogy egy-egy fogalmat alaposabban átbeszéljünk.

SZEGREGÁCIÓ ÉS INTEGRÁCIÓ

Hogyan próbálják segíteni Rokhsar beilleszkedését az iskolában?

Kitől kap még segítséget a családon és az iskolán kívüli?

Mi utal arra, hogy a lány jól beilleszkedett az új környezetben?

Mi utal arra, hogy a család többi tagjának nehezebben megy a beilleszkedés? Miért?

(az idősebb családtagok nehezebben szokják meg az új környezetet, nehezen tanulják meg a nyelvet, komoly traumákkal küzdenek, fizikai sérüléseket kaptak a menekülés közben stb.)

Milyen tevékenységek közben látjuk a családtagokat?

SAJÁT VÉLEMÉNYEK

Miért az a film címe, hogy „Várakozás”?

Hogyan változik Rokhsar családjának helyzete a film során?

Hogyan éli meg Rokhsar, hogy tolmácsolnia kell a családtagok és a menekültügyi hivatal között? Miért? *(a tolmácsolás nagy koncentrációt igénylő feladat, a lánynak nagyon oda kell figyelnie, nehogy elrontson valamit, ezért nagyon nagy nyomás nehezedik rá; tolmácsolás közben olyan témákról kell beszélnie, melyek nem gyereknek valók; amikor beszél róluk, újra átéli a korábbi traumákat)*

Milyen betegségre utaló tünetei vannak? *(nem tud aludni, öngyilkossági gondolatok gyötrik, pánikrohamai vannak, sír, már nem érdekli a hobbjai stb.)*

Milyen segítséget kap a felnőttektől?

Te hogyan segítenél Rokhsarnak, ha az osztálytársad lenne?

Idősebb diákokkal a beszélgetés során a következő általános kérdéseket is érinthetjük:

MENEKÜLTÜGY AZ EU-BAN

Milyen hivatalos fázisai vannak a letelepedésnek az Európai Unióban?

Mit jelent a családdegysítés fogalma?

Mit nevezünk bürokráciának? Miért fontos és mik a hátrányai?

Hogyan könnyíthették volna meg a hivatal dolgozói a család dolgát?

(hivatalos tolmács kirendelése stb.)

Magyarországon ki foglalkozik a menekültekkel? Milyen egyéb segítő szervezetek vannak és miből áll a tevékenységük?

A feldolgozás során mindenképpen emeljük ki, hogy a főszereplőnek rengeteg kihívással kell megküzdenie, melyek egyenként is komoly terhet jelentenek. Tizenéves fiataalként neki kell segítenie a felnőtteket és olyan problémákat kell megoldania, melyre a nála idősebbek sem képesek. A nagy teher és az állandó szorongás rombolja az egészségét és pszichés problémákat okoz nála. Hangsúlyozzuk, hogy a pszichés problémák kezelése ugyanolyan fontos, mint bármilyen más betegségé, a tüneteit komolyan kell venni.

KELET ÉS NYUGAT

Mit tudsz Afganisztánról?

Milyen a nők helyzete Afganisztánban? És milyen Dániában?

Miért nem szeretne afgán férjet magának Rokhsar?

Mennyire van jelen a lány életében a vallás?

Mi mindent őriz meg az afgán kultúrából Rokhsar családja Dániában?

(ételek, öltözködés, a viselkedés egyes elemei stb.)

Miért lenne rossz, ha teljesen elveszítenék a kultúrájukat?

Mennyiben viszonyul a kultúrához másképp Rokhsar, mint a szülei?

DOKUMENTUMFILMES SZEMPONTOK ALAPJÁN TÖRTÉNŐ ELEMZÉS

A Várákozás egy több éves időtávot átfogó dokumentumfilm. A módszert, mellyel készült, „követéses” filmkészítésnek nevezzük. Ilyenkor az alkotók először felismerik a témát, majd hosszabb időn keresztül megfigyelőként dokumentálják a történet fejlődését. A filmesek nem avatkoznak a szereplők életébe, lehetőség szerint minél inkább a háttérben maradnak. A diákokkal beszélhetünk arról, hogy milyen témákat érdemes ezzel a megközelítéssel feldolgozni. Érdemes kitérni rá, hogy az ilyen dokumentumfilmek készítése az alkotóktól nagy türelmet és kitartást kíván, és számos nehézséget tartogat, ami még különlegesebbé teszi ezeket a filmeket.

HOGYAN KÉSZÜLT A FILM?

Mennyi idő telik el a filmben?

Mi jelzi az idő múlását?

Honnan kerülhettek a filmbé az archív felvételek? *(Rokhsar és családjának saját felvételei, melyeket valószínűleg telefonnal készített, olyan pillanatokat is megmutatnak, amikor még nem forgott a dokumentumfilm, nagyon személyesek)*

Mit jelent az, hogy a rendező „követi” a szereplőit? Miért fontos az, hogy végig csak megfigyelő maradjon? Hogyan szólhatna bele a történetbe?

Mi izgalmas ebben a módszerben? Tudhatja-e a rendező, hogy mi lesz a történet vége?

Mi az, amit nem tudhatott előre a rendező a történetből?

Meddig lehetne folytatni ezt a dokumentumfilmet?

Vajon miért döntött úgy a rendező, hogy nem folytatja?

Van ötleted arra, hogy a saját környezetben miről lehetne ezzel a módszerrel dokumentumfilmet készíteni?

LEZÁRÁS (5 PERC)

Foglaljuk össze, hogy mit tanultunk a történetből és hangsúlyozzuk, hogy ez a film aktuális témákat vet fel, a térségünkben létező problémákat mutat be. A lezárással érzékenyíthetjük a diákokat a hasonló helyzetben levő emberek iránt és felhívhatjuk a figyelmet arra, hogy milyen sokat tud segíteni ilyenkor az empatikus magatartás.

Összességében pozitív vagy negatív üzenete van a filmnek?

Hogyan lehetett volna egyértelműen pozitív végkicsengése?

Mit gondolsz, mi van most a filmben látott szereplőkkel?

Mivel foglalkoznak és hogyan élnek most?

Mit jelent ez a mondat, ami a filmben egy tanórán kerül fel a táblára:

„Az idegen olyan barát, akit még nem ismertél meg”?

TOVÁBBI OLVASMÁNYOK

Nagy Boldizsár: A magyar menekültjog és menekültügy a rendszerváltozástól az Európai Unióba lépésig. *Gondolat, Budapest, 2012.*

Kézikönyv a menekültügyre, határookra és bevándorlásra vonatkozó európai jogról. *Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége – Európa Tanács, 2014.*

Kézikönyv a gyermekjogokra vonatkozó európai jogról. *Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége – Európa Tanács, 2015.*

Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal. Bmbah.hu

Artemisszió Interkulturális Alapítvány. Artemisszio.hu

HOGYAN SZERVEZZENEK SAJÁT VETÍTÉST?

A program előtt érdemes végiggondolni, milyen célt szeretnének elérni a választott filmek vetítésével és felmérni, mennyi idő áll rendelkezésre a vetítésre és az azt követő beszélgetésre. A csoport számára kitűzött célok megfogalmazása körvonalazhatóvá teszi a vetítés ideális helyszínét és időpontját valamint segít fókuszban tartani a beszélgetést.

A programban szereplő filmek mozira készültek és amellett, hogy a különböző emberi jogi témákról való tudatos gondolkodást segítik elő, gazdag filmélményt nyújtanak, ezért

- javasoljuk, hogy az osztályterem mellett fontolják meg egyéb, kényelmes ülehelyekkel felszerelt helyiség használatát, pl. aula, tornaterem, udvar, egyéb közösségi tér, így a diákok számára is oldottabb hangulatot teremtve a kevésbé formális környezettel;
- lehetőség szerint használjanak vetítővásznat vagy kifeszített lepedőt és projektort, melyhez laptopot csatlakoztatva egyszerűen lejátszhatják a filmeket;
- a jobb hanghatás érdekében javasoljuk hangszórók, akár erősítők használatát.

A verzio.org-on minden filmhez elérhető egy letölthető és nyomtatható **poszter**, melyre ráírhatják a vetítés időpontját és helyszínét és akár több ponton kihelyezve hirdethetik a közelgő programot.

IMPRESSZUM

Iskola Verzió: emberi jogi dokumentumfilmek diákok számára

Segédanyag tanároknak a filmek feldolgozásához

A szövegeket írta: Barkóczy Janka, Szirony Szabolcs

Kiadó: Verzió Film Alapítvány

ISBN: 978-615-00-1771-6

Design: Jekli Ágnes

Nyomda: Monobit Nyomda Kft.

Copyright © Verzió Film Alapítvány, Budapest, Magyarország

Az Iskola Verziót támogatta:

Blinken OSA Archívum, Nyílt Társadalom Alapítványok

OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS

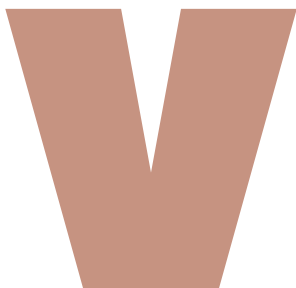
Köszönjük a 2016-ban a Verzió Film Alapítvány számára érkezett
adó 1% felajánlásokat, melyek szintén hozzájárultak az Iskola Verzió
programjainak létrejöttéhez.

verzió

Nemzetközi
Emberi Jogi
Dokumentumfilm
Fesztivál

www.verzio.org
